890

A

52

II Me 175

ONTWERP

TER

VERBETERING VAN DEN FINANCIELEN TOESTAND

DER

KOLONIE SURINAME.

Sgo A 52

ONTWERP

TER

VERBETERING VAN DEN FINANCIELEN TOESTAND

DER

KOLONIE SURINAME,

VAN

J. J. DE MESQUITA,

Surinaamsch Grondeigenaar.

UITGEGEVEN

DOOR

Mr. *J. W. TYDEMAN*,

Advocaat te Amsterdam.

GEDRUKT BIJ
BAKELS & KRÖBER.
Bloemmarkt No. 233, *Amsterdam.*
1842.

VOORREDE.

Reeds in het jaar 1839 *werd door den Heer* J. J. DE MESQUITA, *Surinaamsch grondeigenaar, herwaarts overgekomen uit belangstelling zoowel in de opvoeding zijner kinderen als in de aangelegenheden der kolonie, welke hij hoopte in Nederland meer daadwerkelijk te kunnen bevorderen, — een ontwerp tot verbetering van den financiëlen toestand der kolonie Suriname aan Koning Willem I ingeleverd.*

Kort na de komst van den tegenwoordigen Koning tot den troon, heeft hij een eenigzins herzien ontwerp aan Z. M. aangeboden, in de verwachting, dat de nieuwe Regering de welvaart der ongelukkige kolonie door eene spoedige en gewenschte voorziening in den gestremden wisselomloop, aanmoediging van den landbouw en maatregelen omtrent den slavenstand zooveel mogelijk zoude trachten op te beuren.

Tot dus verre zijn deze verwachtingen voortdurend te leur gesteld, tot nu onlangs het gerucht zich verspreid heeft, dat de Regering een voorstel omtrent de West-Indische aangelegenheden aan het onderzoek eener daartoe aangestelde commissie had onderworpen.

Wat hiervan is, kan bij het stilzwijgen van het officiële blad moeijelijk gegist worden; maar de Heer DE MESQUITA *achtte althans nu het oogenblik gunstig, om, terwijl de aandacht van velen op dit hoogstbelangrijk onderwerp gevestigd is, aan zijn voorstel eenige meerdere openbaarheid te geven, ten einde, zoo daarin iets goeds mogt zijn, de commissie*

(indien het gerucht waarheid spreekt) zich daarvan bij derzelver onderzoek konde bedienen, en voorts ieder deskundige in de gelegenheid zoude zijn, eenen eventuëlen maatregel van het Gouvernement met het door hem ingediende ontwerp te vergelijken, of eindelijk, bijaldien er niet weldra een doeltreffende maatregel ten behoeve der kolonie door de Regering werd ten uitvoer gelegd, men zich in allen gevalle zoude kunnen overtuigen, dat het van de zijde van partikulieren niet geheel aan bouwstoffen tot verbetering en herstel heeft ontbroken.

Dit voornemen van den schrijver, die mij sints ettelijke jaren als een man van helder doorzigt bekend is, en met wien ik over de aangelegenheden van Suriname meermalen van gedachten gewisseld heb, moest wel mijne volle goedkeuring wegdragen, en ik wilde mij geenszins onttrekken aan zijn dringend verzoek, om de uitgave van dit werkje te besturen en van een voorberigt te begeleiden.

Door mijne betrekking tot den Heer DE MESQUITA *gelijk tot onderscheidene andere ingezetenen der kolonie, zijn mij de belangen van Suriname niet geheel vreemd gebleven, en dikwijls heb ik het ongelukkige land beklaagd, hetwelk door deszelfs afhankelijke betrekking van het moederland, waarvan het de weldadige vruchten slechts schaars heeft mogen plukken, buiten de mogelijkheid gesteld is, om zich van vroegere schokken te herstellen en door eigene kracht zich voor een dreigend verderf te behoeden.*

De meerdere voordeelen, welke de Oost-Indische bezittingen aan den lande opleveren, schijnen de belangstelling der Regering van de kolonie Suriname, welke haar tot nu toe meestal slechts opofferingen gekost heeft, schier geheel te hebben afgetrokken, en zulks vooral in eenen tijd, dat men met uitputting van alle denkbare hulpmiddelen slechts oogenblikkelijke uitkomsten beöogde, om in de bestaande financiële behoeften hier te lande behoorlijk te kunnen voorzien. Veelvuldige gebreken in het administrative en judiciële, de thans

reeds bijna twaalfjarige stilstand der bank-operatiën, enz. zijn daarvan zoovele kenmerken, of immers zij toonen, dat het der Regering zoo niet aan genoegzaam inzigt dan toch aan de vereischte magt ontbreekt, om de kolonie op eene afdoende wijze te hulp te komen. Onderscheidene van elders ontstane onheilen en onvoorziene rampen, als b. v. de verschrikkelijke branden, die Paramaribo verwoestten, maar nog meer de sterfte onder de slavenbevolking en de verminderde opbrengst der suiker-cultuur droegen er toe bij, om den toestand der kolonie allezins hagchelijk te maken, en met ieder jaar neemt de bezorgdheid over den staat der kolonie tegelijk met de bezwaren om er in te voorzien, en de behoefte aan snelwerkende middelen toe.

Het moge soms aan het moederland zwaar vallen, zich op eene afdoende wijze het lot van koloniën aan te trekken, welke,— hoe gewigtig ook wegens de menigvuldige partikuliere daaraan verknochte belangen, die op den nationalen rijkdom van den grootsten invloed moeten zijn, — echter de zorg en opofferingen der Regering met geene groote oogenblikkelijke voordeelen tot stijving van de schatkist beloonen, — het is en blijft desniettemin eene dure verpligting voor de Regering, welke zij zoowel jegens de ingezetenen der kolonie als jegens die van het moederland heeft te vervullen, om alle krachten in te spannen, ten einde den bloei van zoodanige bezitting duurzaam te verzekeren, en daardoor het algemeen belang te bevorderen.

Is evenwel de Regering, na mislukking van alle aangewende middelen, niet in staat, om eene vervallen kolonie krachtiglijk te ondersteunen en van eenen anders gewissen ondergang te redden, — kan die redding niet plaats grijpen zonder aanzienlijke kosten, — kan het bezit der kolonie tegen die opofferingen niet opwegen — kan dezelve niet dienstbaar gemaakt worden aan het heil van den Staat en tevens voor zich zelve bloeijen, — dan zoude op het Gouvernement ten laatste de zedelijke verpligting rusten, om zich geheel aan die overzeesche bezitting te onttrekken, en haar

van den Staat onafhankelijk te verklaren, ten einde haar in de mogelijkheid te stellen, zich zelve staande te houden, of zich onder de bescherming te plaatsen van eene Mogendheid, welke bij magte zoude zijn, onder billijke voorwaarden, haar hare vorige welvaart te hergeven.

Met belangstelling ziet dan ook ieder, wien het lot van Suriname ter harte gaat, de met gerekt geduld sints lang verwachte beslissende stap der Regering te gemoet.

Geene elkander opvolgende toezendingen van Gouverneurs-Generaal, geene beloften, waarmede »de goede ingezetenen" telkens worden in slaap gewiegd, geene kortstondige verademing door het openen van een beperkt crediet aan de West-Indische Bank, geene geringe militaire bezetting, geen stoet van ambtenaren, geene theoretische bespiegelingen omtrent slavernij of kolonisatie zijn in staat, de kolonie van eene gewisse vernietiging te redden.

Eene grondige herziening van het staatsbestuur, eene doelmatige wijziging van het regtswezen en van de wetgeving, eene herlevendiging van het openbaar crediet door eene verbeterde bank-inrigting, eene aanwakkering der bronnen van koloniale welvaart, en eene voorziening in de behoefte aan werkende handen, — dit in verband met een gematigd en wijs beheer onder eenen kundigen en verlichten Gouverneur-Generaal en met eene naauwgezette geldelijke administratie, is alleen in staat den vervallen toestand der kolonie weder op te beuren, en haar voor zich zelve en Nederland vruchtbaar en belangrijk te doen wezen.

Mogt de bijdrage van den Heer DE MESQUITA *dit heilzame doel helpen bevorderen: deze zoude voorzeker de schoonste belooning zijn voor den ijver, waarmede hij zich aan de behartiging der belangen zijns Vaderlands belangeloos heeft toegewijd.*

J. W. T.

Amsterdam, 16 Sept. 1842.

De kolonie Suriname bestond vroeger bijkans uitsluitend van den landbouw; de levenswijze was er hoogsteenvoudig, koophandel was er schier niet; de Nederl. koopvaardij-kapiteins voorzagen in de noodzakelijkste Europesche behoeften, en keerden met rijke ladingen en voortbrengselen van den vruchtbaren grond naar het moederland terug; het circulerend medium was kaartengeld; het was schaars, en er was geene behoefte aan meerder, omdat de circulatie nietsbeduidend was.

Dit alles veranderde in 1801, toen de Engelschen de kolonie eerst, zoo het heette, in bewaring, later als eene verovering op den vijand in bezit namen. Toen leerden onze kolonisten de weelde kennen met al hare behoeften en geneugten. Gedurende al den tijd der Engelsche overheersching waren de in Nederland woonachtige eigenaars van plantaadjen (en deze maakten de groote meerderheid uit) gedwongen, hunne produkten in Suriname zelve te verkoopen, en daar de provenuën niet konden worden overgezonden naar het moederland, zetten zij deze gelden in de kolonie op rente uit. Door vermeerdering van kapitaal werd de landbouw uitgebreid; wegens de veranderde levenswijze op meer kostbaren voet, nam ook de aanvoer van buitenlandsche goederen meer en meer toe. De landbouwende kolonie werd alzoo, ten gevolge der tijdsomstandigheden, tegelijk eene kolonie van koophandel. Het

kaartengeld was zeer vermeerderd; het had soms eene waarde boven Nederlandsch Courant, en viel nimmer beneden de 25 pCt. daaronder; voor deze agio konden altijd wissels op Europa worden bekomen.

De kolonie had gebloeid tijdens Neêrlands druk. Zij moest vervallen bij Nederlands herleving. Dit verval dagteekent van de proclamatie van 27 Februarij 1816, waarbij de ingezetenen ontslagen werden van den eed, aan zijne Britsche Majesteit, en de Hooge Regering werd georganiseerd.

Niets was natuurlijker, dan dat de heilzame verandering van zaken in Europa en het herstel der Nederlandsche vrijheid ongelukkigerwijze op de welvaart der kolonie Suriname eenen zeer nadeeligen invloed moesten uitoefenen. Immers de Nederl. eigenaren lieten nu weder, gelijk vroeger, hunne produkten herwaarts komen, en zij verlangden hunne op interest uitgezette kapitalen gelost te krijgen. De Engelsche kooplieden daarentegen, verhinderd goederen naar de kolonie te voeren, verlangden remises van het hun nog verschuldigde, — en de welvaart der kolonie was verdwenen. Menige executoriale verkoop was het gevolg van de onverwachte opeisching der geplaatste kapitalen; menige vruchtbare aangelegde plantaadjegrond werd verlaten bij gebreke van fonds; — de landbouw keerde terug tot binnen de oude grenzen van cultuur; de benoodigde overzendingen van gelden naar de Nederlanden, en de vereischte voldoening aan de verpligtingen van den koophandel bragten trapsgewijze zulk eene rijzing in den wissel te weeg, dat de wissel, welken men zich vroeger tegen 25 pCt. agio konde aanschaffen, met 100, ja 200, en eindelijk in 1826 met 210 pCt. verlies moest worden gekocht.

Het is onbegrijpelijk, en geeft geenen grooten dunk van een wijs, spaarzaam en gematigd beheer der koloniale belangen, dat, niettegenstaande dit alles, echter eene aanmerkelijke verhooging der belastingen was ingevoerd, waarvan de resolutiën van 18 Maart 1818, van 21 Mei 1822 en van

28 Oct. 1824 onder andere tot zoo vele droevige blijken verstrekken 1).

Om intusschen de verdere daling der waarde van het papierengeld in vergelijking met het Nederl. Cour'. te voorkomen, besloot Z. M. Koning Willem I, het Surinaamsche kaartengeld tegen de bestaande agio van 210 pCt. met Brusselsch bankpapier in te wisselen. Daartoe strekte eene publicatie van 25 October 1826, waarbij onder anderen wordt gezegd, dat »bij den Koning waren in overweging genomen de klagten over de toenemende daling van het papieren- en kaarten-geld; .... terwijl als een gevolg van die oorzaak, de finantiële staat der kolonie aan gedurige onzekerheid was blootgesteld, en de belangen der ingezetenen daardoor hevig aangedaan waren, was het dringend noodzakelijk een eindperk te stellen aan het verkeerde, dat uit zoodanigen stand van zaken moest voortspruiten." Voorts werd het nut overwogen, om de koloniale en moederstaatsmuntstelsels in een naauw en eenvoudig verband te brengen, en de wensch te kennen gegeven, om den gezonken staat van het crediet in de kolonie op te beuren.

Daartoe werden toen alle metale Nederl. munten in de kolonie gangbaar verklaard; en ook de Amsterdamsche en Brusselsche bankbilletten. Eindelijk werd daarbij het kaartengeld ingetrokken, hetgeen met een verlies van 210 pCt., of, gelijk het heette, in de verhouding van 310 tot 100 guldens Nederl. konde worden ingewisseld.

Buitengewone noodzakelijkheid alleen kan dezen laatsten maatregel (het reduceren der waarde van 310 guldens Surin. op 100 guldens Nederl.) wettigen. Op zich zelve toch was

---

1) Al deze Resolutiën en andere Suriname betreffende officiële stukken zijn in volgorde te vinden in de verzameling van »Gouvernementsbladen, in de kolonie Suriname" van 1836 tot 1839, in twee deelen gedrukt bij C. A. Spin, te Amsterdam, 1837, 1840.

niets meer ongehoord, niets meer onbillijk, dan het geld zelve in waarde tot minder dan een derde terug te brengen. Vroeger bestond nog altijd de mogelijkheid, dat de waarde van het Surin. Cour^{t}. zich herstelde; thans was die kans door het Koninklijk besluit voor altijd verloren. — In Nederland was door den Franschen overheerscher tot vermindering der staatsschuld de waarde der effekten getierceerd, — en eene der eerste voorzieningen van den Souvereinen Vorst was eene poging om het herstel van deze grieve aan de natie te verzekeren! Maar eene finantiële operatie, ten gevolge waarvan hij, die 310 guldens in kontanten meende te bezitten, dezelve op de waarde van 100 guldens verminderd zag, kon niet dan een' nadeeligen indruk maken op de Surinaamsche bevolking, en leverde eene groote schade op, vooral aan diegenen, die met Nederland in geene dadelijke betrekking stonden en de drukking van den wissel-agio op geene regtstreeksche wijze hadden ondervonden.

Nu had men dan toch in redelijkheid kunnen verwachten, dat met de waarde van het geld ook de belastingen zouden verminderd zijn! Het was er verre van af, dat zich dit verwezenlijkte; terwijl het geld met 210 pCt. was getiereeerd, werd van de belastingen slechts 150 pCt. afgenomen, en werd het hoofdgeld voor de slaven tot eene ongehoord drukkende hoogte opgevoerd 1). Men zie de publicatie van 20 Dec. 1826. — Maar genoeg, de wissel-agio was vóórgekomen, want in plaats van door wissels kon men de remises naar Nederland in het aldaar even geldige bankpapier bewerkstelligen.

Welhaast openbaarde zich echter het wezentlijke gebrek van den voorgestelden maatregel der inwisseling van het Surinaamsche kaartengeld met Brusselsch bankpapier. Men was daarbij niet bedacht geweest op de omstandigheid, dat

1) Vroeger *f* 7,50 Surinaamsch Courant, later tot *f* 15,50 Surinaamsch Courant opgevoerd, dus met eene verhooging van 106$\frac{2}{3}$ pCt.

er geen invoer van geld uit Nederland naar de kolonie plaats vindt, welke eenigzins tegen den zeer aanmerkelijken uitvoer zou kunnen opwegen. En toch, niets is eenvoudiger. De Surinaamsche kooplieden ontvangen de Nederl. koopwaren, en betalen ze, zoo zij die bezitten, met produkten en anders met geld: maar de meeste producten worden in natura naar Nederland gezonden aan de Nederlandsche eigenaars, zonder dat daarvoor eenige waarde in de kolonie terugkeert. Te Suriname zijn schier geene produkten te koop. Al het Brusselsche bankpapier zou dus weldra naar Nederland zijn verplaatst, en de kolonie zou van alle circulerend medium beroofd zijn.

Het bleek derhalve toen op nieuw, hetgeen de ondervinding reeds vroeger had kunnen leeren, dat in de kolonie behoefte was aan eene geldsoort, welke alleen daar en niet elders gangbaar was, en dus niet zou worden uitgevoerd, en te gelijk aan wissels op Nederland, om door middel van deze te voldoen aan de verpligtingen van den handel en verdere benoodigde remises van gelden, bij voorbeeld tot betaling der opvoedingskosten van naar Nederland gezonden kinderen, of tot aankoop van in Nederland verkocht wordende Surinaamsche plantaadjes. Maar tevens moest worden voorzien, dat zich niet weder een verschil in de waarde van het Surinaamsche geld en het Nederlandsche Courant openbaarde, hetwelk nu, na de voorafgaande tiercering, dubbel hard en onbillijk zoude zijn.

Dit alles werd tot stand gebragt door de oprigting eener Particuliere West-Indische Bank, daargesteld bij Publicatie van 9 Maart 1829, en welke, onder meerdere verbeteringen in het beleid de regering als anderzins, als het gevolg mag worden aangemerkt van de buitengewone zending van Z. Excellentie den Generaal van den Bosch, die in 1828 de kolonie bezocht.

In de gemelde Publicatie wordt de Bank genoemd »eene voor de kolonie zoo heilzame inrigting, de strekking heb-

bende om den gelds-omloop aldaar behoorlijk te regelen, den wissel zoo veel doenlijk voor agio te bewaren, en de middelen te verschaffen, om de volkplanting in bloei en welvaart te doen toenemen."

De billetten der Bank waren het middel van circulatie; zij moesten als kontant geld worden aangenomen, en tegen inwisseling van die bankbilletten zou men altijd wissels kunnen bekomen op Nederland. Voorts zou die Bank ook beleeningen doen op plantaadjen, welke in 26 jaren door jaarlijksche betaling van 8½ pCt. aan kapitaal en interessen geheel zouden worden afgelost. Bij de Publicatie van den 5 Junij 1829 werd die geheele Bank-inrigting meer naauwkeurig beschreven.

Nu vrage men niet, wie de bankier is van die zoogenaamde *Particuliere* West-Indische Bank; men vrage niet, waar toch de drie millioenen zijn, welke, blijkens de Publicatie, tot securiteit voor derzelver werking waren gedeponeerd. Men vrage niet, of er soms ook in de wijze van administratie misbruiken zijn ingeslopen; men vrage niet, of door de Bank-inrigting in al de erkende behoeften der kolonie wordt voorzien. Maar men vrage, heeft die instelling hare verpligtingen nagekomen? Is het doel verwezentlijkt, om daardoor het ongelukkige Suriname van deszelfs vervallen toestand op te heffen?

De uitkomst heeft op eene allergrievendste wijze het tegenovergestelde bewezen. Nog geene twee jaren sints de oprigting der Bank waren verstreken, toen zij het voornaamste gedeelte harer belangrijke werkzaamheden heeft moeten staken, waartoe zeker de Belgische onlusten het hare hebben bijgedragen; maar die toch nimmer eene volslagen wanbetaling, een waar bankroet, van dien tijd tot heden kunnen wettigen!

Zie hier wat gebeurd is. De Hoofd-Directie der Partic. West-Ind. Bank adverteerde kort af in de *Surinaamsche Courant*, dat provisioneel geene wisselbrieven op het Mini-

sterie van Koloniën zouden worden uitgegeven, en terstond daarop verschijnt de Publicatie van 3 Mei 1831, waarbij wordt gezegd: dat »de beroerten in Zuid-Nederland eene groote belemmering hebben doen ontstaan in alle takken van bestuur, en voorzeker ook de geldelijke gesteldheid van 's Lands schatkist in het vaderland in onvoorziene ongelegenheden moeten hebben gewikkeld...." — Eene soort van profetie van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal, maar eene profetie, acht maanden na den Belgischen opstand, wanneer er dus volledige instructiën uit Nederland konden aanwezig zijn geweest!

Voorts wordt bij die Publicatie overwogen, dat het Koloniaal Gouvernement zorgen moest: »dat de tijdelijke belemmering in den finantiëlen staat bij het Nederl. Gouvernement niet werd verhoogd door koloniale inrigtingen, welke zonder aanmerkelijk bezwaar voor de *goede* ingezetenen, en zonder eenige der welbegrepen en wezentlijke belangen dezer volkplanting in de waagschaal te stellen, eenige wijziging kunnen ondergaan."

De ondervinding heeft echter geleerd, hoezeer Z. Exc. de Gouverneur zich hier vergist heeft, en hoe weinig inzigt hij of zijne lastgevers hebben gehad in het opgevolgde diepe verval der kolonie; daar het gebleken is, dat hier niet van eenvoudige wijziging der Bank-inrigting spraak was, maar dat het een vitaal punt van de welvaart gold der kolonie.

Vóór wij nu zien, wat eigenlijk ten gevolge van deze préambules werd besloten, veroorloven wij ons alleen deze opmerking, dat het althans vreemd moest toeschijnen, hoe de Belgische onlusten, en de tijdelijke belemmering van den finantiëlen staat bij het Nederl. Gouvernement, en het verband tusschen dit en de koloniale Bank-inrigting — overeen te brengen zijn met de benaming eener *Particuliere* Bank, en of de Gouverneur-Generaal zich de belangen eener particuliere inrigting derwijze zou hebben aangetrokken; maar indien dan die Particuliere West-Indische Bank geene particuliere maar eene staats-inrigting is, welke reden bestaat

er dan, waarom men hier een' geheimzinnigen sluijer heeft noodig geacht? of zoude men reeds bij de oprigting de mogelijkheid van een subiet verval hebben voorzien?

Dien ten gevolge werd dan door Z. Exc. besloten:
»Art. 1. Het afgeven van wisselbrieven zal bij voortduring plaats hebben" (juist lijnregt in strijd met de advertentie van de Bank, maar, gelijk men zien zal, het verschil *schijnt* grooter dan het is, — want), »edoch — niet meerder dan na evenredigheid van het bedrag der ter escompte aangeboden wissels, en mitsdien in diervoege, dat de Part. West-Ind. Bank al de door dezelve af te geven wissels door eigene remises dekken kan."

Daar er nu geene wissels ter escompte aan de Bank werden aangeboden, omdat er dadelijk agio ontstond, en ieder particulier op wissels winst aanbood — en daar de P. W. I. Bank geene eigene remises bezat of konde verstrekken, — kwam het volkomen op hetzelfde neder, alsof men de advertentie der directie van de Bank had gecopieerd. De afgifte van wissels op het Ministerie van Koloniën hield geheel en al op.

Kort daarna hield de Bank ook op met het doen van beleeningen, — in één woord, die inrigting sliep, was *argent court*, en is, gelijk bekend is, ondanks enkele stuiptrekkingen, nog niet herlevendigd.

Tot palliativen om den treurigen toestand, dien de ingezetenen van Suriname ondervonden, eenigzins dragelijk te maken, kwam den 6 Mei 1831, en zoo verder van tijd tot tijd eene notificatie *aan de* GOEDE *ingezetenen*, waarbij hun dank werd gezegd voor hunne verknochtheid aan het Nederl. gouvernement en 's Konings tevredenheid werd te kennen gegeven over hun in het gepasseerde jaar gehouden gedrag!!!

Zien wij nu in eenige trekken de gevolgen dezer maatregelen op den toestand der kolonie..... Zoodra de Bank ophield nieuwe beleeningen te sluiten, terwijl de ge-

dane moesten worden afgelost, en het geld daarvoor in de Bank stroomde, onstond er 1°. gebrek aan circulerend kapitaal, omdat men tot de positie was terug gebragt, dat de Bank als crediteur voor de nog loopende hypotheken al de bankbilletten ontving, en niets terug gaf; en 2°. kon de landbouw zich niet uitbreiden en ontwikkelen, en moest hij alleen trachten zich staande te houden op de wijze als hij doet. Maar zulk staan is bij al de neven-plagen, welke Suriname teisteren, een voortdurend achteruitgaan, want om van andere onheilen, die de kolonie troffen, en op den landbouw van invloed moesten zijn, niet te gewagen, de groote behoefte aan arbeidende handen, door gebrek aan slaven en de moeijelijkheid om daarin op eene of andere wijze te voorzien, moest reeds eene onoverkomelijke stremming te weeg brengen.

Een 3de slag trof den handel, welke geheel gefnuikt is. Menig faillissement of surcéance van betaling was het uitsluitend gevolg van den treurigen finantiëlen toestand der kolonie; zij veroorzaakten berouw, mistrouwen en afkeer om weder met de koloniale kooplieden of ingezetenen in betrekkingen te geraken, welke niet dan verlies zouden kunnen opleveren.

Ten 4de, werd ook de Surinaamsche ingezetene, zoowel particulier als militair of burgerlijk ambtenaar, die van zijn vast inkomen moet bestaan, door de stremming van den handel grootelijks benadeeld. De noodzakelijkste levensbehoeften, als: boter, vleesch, enz., welke alle schier uit Nederland worden aangebragt, moet hij zich tegen de hoogste prijzen aanschaffen; want door gemis van crediet, bij gebreke van wissels of door den hoogen agio, en door den langen termijn van betaling, welke meestal twaalf á vijftien maanden of langer verwijlt, kunnen de kooplieden zelve niet dan tegen verhoogde prijzen in Nederland koopen, en moeten derhalve hunne waren aan de Surinaamsche ingezetenen zooveel duurder van de hand zetten.

Maar vooral ook, ten 5de, is het sints het Bank bankroet met de wissel-circulatie in het bijzonder zeer slecht gesteld. Op enkele uitzonderingen na, waren het tot dus verre alleen administrateurs van plantaadjes, wier eigenaren in Nederland woonachtig zijn, die, gelijk zij alle vervoerbare producten herwaarts zenden, zoo ook voor eenige ongelden en belastingen wissels trekken op de Nederlandsche handelshuizen, aan welker order de producten worden geconsigneerd.

De administrateuren of andere gelukkige houders van wissels verkochten dan somwijlen aan particulieren hunne wisselbrieven voor 10, 20, ja laatstelijk tot voor 40 pCt. agio, zoodat men eindelijk, en dan nog bij wijze van groote gunst, om *f* 100 in Nederland te voldoen, *f* 140 Nederl. court. of *f* 434 Surin. court. moest storten.

Bij Publicatie van 1 Aug. 1840 werd die woeker-handel verboden door den toenmaligen Gouverneur-Generaal, die eehter buiten staat was daarvoor onmiddellijk iets in de plaats te stellen, en, als gewoonlijk, de ingezetenen slechts vleide met eene aanstaande verbetering. Procedures van verschillenden aard werden tegen de Bank geëntameerd, maar de regterlijke kennisneming daarover werd door een interdict van den Gouverneur-Generaal opgeheven, en de loop der procedures geschorst!

Bij gebreke van wisselbrieven kochten zij, die in Nederland betalingen hadden te doen, en die hunnen goeden naam te lief hadden, om niet daarvoor eenig tijdelijk voordeel op te offeren, partijen suiker op Suriname, die zij in de kolonie tegen 11 centen het pond betaalden, en hier te lande met boven de 50 pCt. verlies verkochten; de groote commissie-kantoren hier ter stede zouden daarvan de getuigenis kunnen afleggen.

Van tijd tot tijd (hoogstens drie of vier malen sints 1831) werd op de dringende klagten der Surinaamsche ingezetenen en de voorspraak van eenen Gouverneur-Generaal, eens eene som van minder of meerder belang bij de West-Ind.

Bank disponibel gesteld, waarvoor wissels op het Ministerie van Koloniën werden afgegeven; maar deze geldsommen waren op zich zelve reeds ongenoegzaam, om in de bestaande behoefte te voorzien, gelijk daaruit bleek, dat men te Suriname voor duizende guldens moest inschrijven, om eenige honderd guldens aan waarde in wissel te bekomen, en de onzekerheid, waarin men verkeerde, hoe lang zulk een buitengewone toestand zoude voortduren, bragt nog te weeg, dat slechts met de meeste schroomvalligheid en bij uitzondering, nieuwe betrekkingen tusschen Suriname en Nederland werden aangeknoopt, en de bestaande zelfs schaars werden onderhouden 1).

Ofschoon nu het bestaan eener Bank voor de Kolonie

---

1) [Ik volgde tot dus verre niet het oorspronkelijke ontwerp, gelijk het aan Z. M. den Koning is ingeleverd, maar veel meer eene omschrijving en uitbreiding daarvan, getrokken uit eene pleitrede van den heer Mr. J. W. Tijdeman, en welk fragment door Z.Ed. aan de Redactie van het Handelsblad op derzelver verzoek medegedeeld, met eene voorafspraak en een slotwoord der Redactie in de Nos. 3350, 3354 en 3355, van den 5, 10 en 11 Augustus 1842 onder de rubriek: *de finantiele toestand van Suriname* in dat dagblad is opgenomen.

Ik acht het geheel onnoodig, het daartegen in het bijvoegsel van het Handelsblad d. d. 5 September j. l, onder de ingezonden stukken gerigte betoog van een' ongenoemden schrijver te wederleggen. Dat stuk draagt de duidelijke blijken: 1°. van onbekendheid met de financiële gesteldheid der kolonie, waarvan de onloochenbare kenmerken zijn behoefte aan een niet-uitvoerbaar circulerend medium (b. v. kaartengeld) en wissels *a pari* op Nederland: 2°. van bevooroordeelde inzigten omtrent de geschiedenis der kolonie, daar de schrijver de gevolgen miskent, welke de herstelling van het Nederlandsch Gouvernement in de kolonie aldaar moest uitoefenen, door het vernieuwd vervoer der producten naar Nederland en de opeisching van onder het Engelsch bewind uitgezette kapitalen.

Hetgeen ik verder bij deze uitgave aan het ingeleverde ontwerp mogt hebben toe te voegen, zal even als deze aanteekening tusschen haakjes worden geplaatst.]

een eerste vereischte is, en alleen door middel van deze het voorgestelde doel kan worden bereikt, zal echter eene herstelling van de tegenwoordig bestaande Bank op den voormaligen voet en niet wel mogelijk zijn, en is, hetzij met eerbied gezegd, niet in allen deele wenschelijk.

Immers behalve dat de ondervinding de ongenoegzaamheid dier inrigting voor buitengewone voorvallen, en hare afhankelijkheid van de tijden heeft doen kennen, zoude het door de veranderde omstandigheden, het verkoopen van slaven, het slopen van plantaadjen gedurende de laatste jaren, als anderzins, de Bank zelve in het vervolg moeijelijk vallen, gelijk vroeger een genoegzaam aantal wisselbrieven ter escomptering te bekomen, welke haar toch meerendeels in de gelegenheid moeten stellen, om zelve wissels op hare agenten alhier te kunnen afgeven; voorts is de wijze van beleening op vaste goederen voor merkelijke verbetering en meerdere uitbreiding vatbaar, en is eindelijk (om van geene meerdere bezwaren hier te gewagen) het deponeren van het kapitaal der Bank van drie millioenen in Nederland niet geheel tot voldoenden waarborg toereikende.

Bij het weder in werking brengen eener Bank zouden dus te gelijk zoodanige maatregelen behooren genomen te worden, welke eenen soliden waarborg nopens de blijvende waarde van het papieren geld aan de ingezetenen opleveren, welke eenen altijd genoegzamen voorraad van wisselbrieven op Nederland medebrengen, en welke tevens den landbouw door het doen van beleeningen voortdurend en op verbeterde wijze kunnen te gemoet komen.

Maar deze inrigting moet nog een hooger doel hebben; een doel hetgeen door de meeste ontwerpers van middelen tot verbetering, alleen aan de behoeften van het oogenblik indachtig, geheel wordt over het hoofd gezien; een doel waarbij het toekomstig bestaan en blijvend welvaren der kolonie het meest dadelijke belang heeft, — op de even-

1) Opmerkelijk zijn deze woorden over eene eventuële emancipatie

tuële emancipatie namelijk der slaven, (1) welke gelijk zij voor de maatschappelijke vrijheid en het beschaafde Christendom hoogst begeerlijk is, en met der tijd, ook ondanks alle tegenkanting, zal moeten plaats hebben, onder de tegenwoordige omstandigheden, de geheele Kolonie ongetwijfeld zoude doen te gronde gaan, en noodlottig zijn voor Nederland.

Het zal verder niet moeijelijk vallen, en wij zullen het met een voorbeeld staven, nog menige nuttige instelling met die vernieuwde bank-inrigting te verbinden.

Het is deze deels volstrekt noodige, deels hoogst wenschelijke inrigting der Bank, waartoe de ontwerper uit

---

der slaven in de kolonie, geschreven lang voor dit onderwerp in Nederland ernstig, hetzij door de Regering, hetzij door particulieren werd behartigd, althans aan eenig voorstel te dien opzigte openbaarheid gegeven is. Later is in onderscheidene stukken, hetzij brochures, hetzij dagblad-artikels dit onderwerp uitvoerig behandeld en de noodzakelijkheid zoowel als de moeijelijkheden eener slaven-emancipatie nadrukkelijker betoogd en overwogen. Onlangs liep het gerucht, ook in eenige dagbladen opgenomen, dat de regering een bepaald voorstel omtrent de zaak der slavernij aan eene benoemde commissie tot onderzoek had voorgelegd. Er bestaat echter reden om te gelooven, dat dit berigt althans te veel beloofde, daar het voorstel der regering alleen het beheer over de slaven en maatregelen tegen derzelver ontvlugting schijnt ten doel te hebben. De regering zal derhalve waarschijnlijk het gevoelen deelen van hen, met wie ik mij gaarne vereenig, die gelooven dat de slaven op dit oogenblik niet voldoende berekend zijn voor eene emancipatie, maar dat zij daartoe door een verstandig en gematigd beheer zoowel als door eene godsdienstige opleiding behooren gevormd te worden, terwijl bovendien in de finantiële moeijelijkheden aan die emancipatie verbonden thans nog niet op eene doelmatige wijze kan worden voorzien. Het zal uit het vervolg van dit ontwerp ven den heer de Mesquita blijken, dat op deze zelfde stelling zijn geheel plan eener eventuële emancipatie zonder opoffering voor de eigenaren en zonder kosten der regering gebouwd is.

I. W. T.

gehechtheid aan de kolonie en verknochtheid aan Nederland eenige hulpmiddelen wenscht aan te wijzen.

Bij het vroegere ontwerp, hetwelk de steller de eer had aan Zijne Majesteit Koning Willem I (1) in te leveren, was het hem als een eerste vereischte voorgekomen, het oude Surinaamsche Courant weder te herstellen, met eene vaste verhouding tot het Nederl. Courant, zoodat voor *f* 100 aan oud bankgeld weder *f* 310 aan nieuw bankgeld zoude worden uitgegeven, maar welke *f* 310 niet meer zouden gelden dan *f* 100 Nederlandsch Courant, even gelijk zulks in 1826 plaats vond vóór het inwisselen van het Surinaamsche kaartengeld met het Brusselsche bankpapier. De ontwerper meende daardoor te gemoet te komen aan ingewortelde denkbeelden der Surinaamsche bevolking, welke ondanks de afschaffing van het Surinaamsche Courant nog altijd bij hetzelve blijft rekenen; hij meende daarmede gemakkelijker dan met het Nederlandsche Courant onderscheidene nuttige bedoelingen te kunnen vereenigen, en opende het einduitzigt om eenmaal den vroegeren, wel noodzakelijken maar toch onbillijken maatregel van geld-tiercering, zonder bezwaar van het Gouvernement, te vergoeden. De ontwerper toonde echter reeds bij zijn eerstingeleverde plan aan, hoe ook zonder deze nieuwe herleiding van de geldswaarde de bedoelde verbeteringen uitvoerbaar waren, en thans meent hij dit gedeelte van het vroegere voorstel te kunnen terugnemen, omdat hij reden heeft te gelooven, dat dit het Gouvernement zoude kunnen terughouden, het ontwerp met Hoogstdeszelfs goedkeuring te bekroonen; in welke meening hij bevestigd is geworden door achtenswaardige en kundige Surinaamsche ingezetenen, wien hij inmiddels dat ontwerp

---

4) [Reeds in den jare 1839, maar zonder eenig gevolg gebleven, gelijk trouwens in den ongelukkigen toestand der geheele kolonie Suriname tot hiertoe alleen voorloopig en op eene ongenoegzame wijze is voorzien geworden.]

mededeelde, en die voor het overige in alle opzigten hetzelve toejuichten.

Er zal derhalve (wordt dit ontwerp in werking gebragt) eene nieuwe *Koloniale Bank* worden opgerigt, waarvan de Kolonie Suriname, het Surinaamsche of Nederlandsche Gouvernement of het Ministerie van Koloniën zich als eigenaar behoort te doen kennen en welke alle de baten en lasten der thans bestaande Particuliere West-Indische Bank overneemt; tevens het thans bestaande door nieuw uit te geven bankpapier vervangende.

Om vervolgens het tweeledige doel te bereiken, hetwelk vroeger is opgemerkt, dat vóór alles moet worden beöogd, zal het heil van Suriname worden bevorderd, moet de Koloniale Bank

1. Zooveel bankpapier als dezelve zal nuttig en noodig achten, uitgeven tegen solide beleeningen, en alzoo te gelijk aan het gebrek van circulerend medium in de Kolonie te gemoet komen.
2. Wissels op Nederland uitgeven tegen in te wisselen bankpapier; en aan de houders van wissels op Nederland, welke dezelve aan de Bank willen afstaan, de waarde in Koloniaal bankpapier in de plaats geven.

Wat in de eerste plaats de beleeningen aangaat, dezelve zullen kunnen geschieden in de volgende mate en verhouding:

Voor eenen slaaf op eene suikerplantaadje met stoomwerktuig.	Ned. Cour^t.	f	1000
Voor eenen slaaf op eene suikerplantaadje zonder stoomwerktuig. . . .	»	»	» 900
Voor eenen slaaf op eene koffij-, katoen- of indigo-plantaadje.	»	»	» 600
Voor eenen slaaf op eene hout-plantaadje.	»	»	» 500

Op steenen huizen en erven, twee derde deelen van de waarde, door eene daartoe door het Gouvernement te benoemen Commissie getauxeerd.

Op houten huizen, als hierboven getauxeerd, de helft der waarde.

In het stellen dezer verhouding der te doene beleeningen, is men ten aanzien der plantaadjen, met inachtneming van het beginsel bij het thans bestaande reglement der Particuliere West-Indische Bank aangenomen, het bevorderen namelijk van den landbouw, ook de daar voorgeschreven wijze van uitvoering van verre gevolgd. Maar men heeft gemeend niet alleen de beleeningen op suikerplantaadjen verre boven die op andere te moeten bevoorregten, maar ook onderscheid gemaakt tusschen die suikerplantaadjen, welke stoomwerktuigen bezitten, en die, welke door waterwerktuigen worden gecultiveerd, omdat op de eerste, zoowel wegens het ongelijk mindere aantal daarbij benoodigde slaven, de beleening per hoofd meerder kan bedragen, zonder eenige vrees voor schade voor de Bank, alsook omdat de waarde der plantaadjen zelve veel grooter is, en de aanwending van stoom op de suikerplantaadjen allezins aanmoediging verdient.

Door het toestaan van beleening op slaven van koffij- en andere plantaadjen, worden juist de eigenaren van dezelve beter in staat gesteld, het nuttige en gepaste doel van het Gouvernement, de bevordering namelijk van suiker-cultuur, in de hand te werken, daar de eigenaren op die wijze het noodige fonds erlangen, om de kosten voor verandering van cultuur te kunnen bestrijden.

De berekening der beleeningen naar den slavenstoet zal bij de emancipatie der slaven vervangen kunnen worden door eene berekening naar de waarde der te percipiëren produkten, gelijk zulks voor de Oost-Indische bezittingen door middel van de Handelmaatschappij pleegt te geschieden.

Ook zal de beleening op huizen dan volstrekt niet meer gevaarlijk zijn, wanneer het nader door ons te vermelden ontwerp van verbetering der brandbluschmiddelen en eener vereeniging van brandassurantie met de Bank de goedkeuring van Zijne Majesteit mogt wegdragen (zie daarover de 1e bijlage).

Eindelijk zal nog de Bank beleening kunnen doen op legwissels van solide personen, tot meerdere zekerheid van een of meerdere solide endossementen voorzien, en dezelve prolongeren.

De betaling der renten en aflossing van kapitaal der beleeningen zal plaats hebben binnen dezelfde termijnen, en op gelijke wijze als bij het reglement der Particuliere West-Indische Bank is bepaald. Maar in het belang van den landbouw kan voor de aflossing van het kapitaal en de voldoening der renten eene aanmerkelijke vermindering worden toegestaan, zonder dat de Bank daarbij eenige schade zal kunnen ondergaan. Vroeger werd daarvoor 8½ pCt. jaarlijks gedurende 26 jaren betaald, de voldoening van 6 pCt. zal evenwel meer dan toereikende zijn, om in dit aantal jaren het kapitaal met de interessen aan de bank te vergoeden [gelijk uit de volgende berekening duidelijk kan blijken: — *f* 100,000 à 6 pCt. zijnde in beleening uitgegeven, zal zulks jaarlijks eene storting van *f* 6000 medebrengen, hetgeen over 26 jaren de kapitale som van *f* 306,680.75^5, en dus eene zuivere aanwinst van 206,680.75^5, uitmaakt, terwijl, wanneer de interest-berekening tegen 8½ pCt. wordt behouden, het bedrag *f* 434,433.58, en dus eene zuivere aanwinst van *f* 334,433.58 zijn zal].

Hoe wijders deze jaarlijksche betaling geschieden zal, moet straks nader worden aangetoond.

Gelijk door het doen van beleeningen in de eerste en noodwendigste behoefte van den landbouw, en het bestaande gebrek aan kapitaal wordt voorzien, zoo moet ook in de

tweede plaats, vooral aan de dringende behoefte van den handel, en van ieder, die in betrekking staat met het moederland worden te gemoet gekomen, door de verpligting van de Bank, om tegen inwisseling van haar bankpapier wissels uit te geven op hare Agenten in Nederland.

Maar hoe verkrijgt de Bank deze wissels, en vooral, hoe verkrijgt dezelve daarvan eene genoegzame hoeveelheid, om zoowel aan de talrijke aanvragen daartoe te kunnen voldoen als te verhinderen, dat niet, gelijk thans tot ergernis van alle weldenkenden geschiedt, met depreciatie van het bestaande muntstelsel, elk, die een' wissel behoeft, een verlies van 20 à 25 pCt. lijden moet, om dezelve te kunnen verkrijgen 1)?

Vóór alles, moet het onwrikbaar vaststaan, gelijk de ondervinding daarvan reeds de volstrekte noodzakelijkheid heeft geleerd, dat de Bank de wissel-agio, welke fondshouders, administrateuren of eigenaren zoeken te bevestigen, geheel moet kunnen onderdrukken. Dit kan alleen dan geschieden, wanneer men steeds tegen pari wissels op Nederland bij de Bank zal kunnen bekomen. De Bank behoort dus in staat te worden gesteld, die wissels zelve in genoegzaam getal te verkrijgen, en daartoe moeten alle mogelijke, maar altijd billijke en zachte middelen worden aangewend.

Het zoude bij voorbeeld ten eene male ondoenlijk, en zelfs indien de mogelijkheid daartoe bestond, willekeurig en onbillijk zijn, de eigenaren van wissels te dwingen, dezelve alle aan de Bank af te staan. Het zoude, ofschoon minder moeijelijk, niet minder onbillijk zijn, de eigenaren van plantaadjen, die beleeningen van de Bank hadden genoten, zoo-

---

1) [De agio is, gelijk reeds vroeger gezegd werd, tot omstreeks 40 pCt. geklommen, maar door eenen doeltreffenden ofschoon dan ook vrij strengen maatregel van den Gouv. Gen. Rijk opgeheven. Het gevolg daarvan moet zijn, dat men thans opentlijk geene agio durft berekenen, maar ook schier verstoken is van alle middel van remise.]

lang deze niet waren afgelost, te dwingen, die produkten, welke in Nederland verkocht worden, aan de Nederlandsche Agenten der Bank ter verkoop te remitteren, waarvoor in de Kolonie de Commissarissen der Bank hun de opbrengst in bankpapier zouden uitbetalen, en de wissels op de Agenten ten behoeve van den handel aanwenden, een maatregel, welke bovendien welligt van het doen van beleeningen zoude afschrikken. Maar gelukkig daarentegen, indien men het daartoe konde brengen, dat de administrateuren van afwezige eigenaren, of de Surinaamsche eigenaren zelve hunne wissels op Nederland, voor zoo verre zij die zelve niet behoeven, bij de Bank tegen bankpapier wenschten te escompteren. Om dit te bewerken moeten eenerzijds de particulieren genoopt kunnen worden, liever bij de Bank dan bij een' ander', wissels op Nederland aan te vragen, hetgeen ligtelijk zal plaats vinden, wanneer hij altijd wissels van onbepaalde grootte (mits boven de honderd gulden) bij de Bank à pari en betaalbaar ééne maand na zigt zal kunnen verkrijgen; terwijl doorgaans anderen hem slechts wissels van bepaalde grootte en voor hetgeen zij in Nederland uitstaande of te vorderen hebben, zullen kunnen aanbieden. Van de andere zijde moet het escompteren van wisselbrieven bij de Bank gemakkelijk worden gemaakt zonder eenig disconto, en alleen wanneer dezelve op langer dan drie maanden zijn getrokken, moet voor elke maand ½ of ¼ pCt. bij wijze van interest worden berekend.

Maar al gaven van stonde aan alle particulieren hunne wissels, die zij tot eigen gebruik niet behoeven, aan de Bank (iets hetgeen ondenkbaar is, zoo lang zij dezelve met eenige agio aan anderen zullen kunnen verkoopen) zoo zoude dit getal wisselbrieven bij lange na niet toereikend zijn, om aan de bestaande behoefte van den handel te voldoen, en de wissel-agio geheel te beletten.

Er moeten derhalve beslissende en afdoende maar steeds binnen den grens van regt en billijkheid blijvende maat-

regelen worden genomen om zoodanige betalingen, welke hetzij aan de Bank, hetzij aan het Gouvernement te Suriname in bankpapier plegen te geschieden en welke gevoegelijk en zonder iemands schade in wissels op Nederland kunnen plaats hebben, voor het vervolg in zoodanige wissels te laten voldoen; hetzij tot het doen van die betalingen vroeger wissels getrokken maar aan partikulieren verkocht werden, hetzij tot nu toe daarvoor geene wissels werden maar niettemin kunnen getrokken worden.

Als zoodanig is het den ontwerper voorgekomen, dat de navolgende bepalingen konden worden gebezigd:

I. De Surinaamsche eigenaren van plantaadjen, welker produkten in Nederland worden verkocht (als suiker, katoen, koffij, indigo), en die derhalve geredelijk in de gelegenheid zullen zijn over derzelver opbrengst per wissel te disponeren, zullen gehouden zijn de jaarlijksche aflossing en interessen der op beleening genomen gelden in wisselbrieven op Nederland te voldoen.

De betalingen van aflossing en interessen van kapitaal voor genoten beleeningen op huizen, hout-plantaadjen als anderzins, zullen naar welgevallen, of in wissels of in koloniaal bankpapier kunnen geschieden.

II. Gelijke reden van billijkheid brengt mede, om de uitgaande regten der produkten van de Surinaamsche eigenaren in wissels op hunne correspondenten te voldoen aan het Surinaamsche Gouvernement.

III. Desgelijks zullen alle de inkomende en uitgaande regten, last , baak-, los- en stijger-gelden, verschuldigd door uit Nederland aankomende, of naar Nederland stevenende schepen en vaartuigen, in wissels op Nederland worden voldaan 1).

---

1) [Reeds bij Publicatien van 21 Mei 1822 en van 28 October 1824 was bevolen, dat de uitgaande regten, verschuldigd door naar Nederland uitgeklaarde schepen, als ook het hoofdgeld van de plantaadje-slaven, en het lastgeld van schepen, in het Rijk te huis behoorende, in wis-

IV. De patentregten van de administrateuren der plantaadjen van afwezige eigenaren, moeten in wissels op Nederland worden voldaan.

V. De hoofd-, akker-, recognitie- en bruggen-gelden, quota van verkochte dram en malassie, als anderzins verschuldigd door afwezige eigenaren, zullen worden betaald met wisselbrieven op Nederland, op de eigenaren getrokken.

Het Surinaamsche Gouvernement zal alle deze (bij N°. 2, 3, 4 en 5 opgenoemde) wisselbrieven aan de Bank doen toekomen, tegen genot der waarde dezer wissels in koloniaal bankpapier.

De Commissarissen van de Bank zenden deze en alle andere wissels, welke zij bekomt, aan hare Agenten in Nederland, en geven daarentegen voor zoo verre zij die wissels zelve niet behoeft, aan de Surinaamsche ingezetenen wissels uit op hare Agenten, van welke grootte men die ook verlangt, doch niet beneden de *f* 100, — alles tegen remise van de waarde in koloniaal bankpapier.

Zoolang de voorraad wisselbrieven, welke de Bank, na aftrek dergenen, welke zij zelve benoodigd heeft, ten dienste van particulieren overhoudt, nog niet voldoende is om in de aanvraag daartoe geheel te voorzien, zal kunnen worden bepaald, dat het montant der bij de Bank te bekomen wisselbrieven in de dagbladen worde aangekondigd, en aan de aanvragen bij repartitie pro rato zal worden voldaan. Tevens echter zal, ter voorkoming der vroeger ondervonden mis-

---

selbrieven op solide handelshuizen zouden voldaan worden. De Gouverneur-Generaal Rijk heeft later nog ingevoerd, dat alle voor Paramaribo liggende Nederlandsche oorlogschepen de wissels, die op het Ministerie getrokken moesten worden ter bestrijding der uitgaven, aan het Surinaamsche Gouvernement moesten afgeven, hetwelk dezelve ten gerieve der ingezetenen aan de P. W. I. Bank escompteert. Men ziet hieruit dat de in dit ontwerp voorgeslagen maatregelen tot bekoming van wisselbrieven niet geheel nieuw en ongewoon zijn.]

bruiken, moeten worden verordend, dat ieder die wissels verlangt, de daartoe bestemde gelden tegen behoorlijke reçuen zal moeten deponeren bij de Bank.

Is daarentegen de voorraad van wissels op den duur meer dan genoegzaam, hetgeen in latere tijden ligtelijk het geval zal wezen, wanneer het te voorzien is, dat Suriname meerdere æquivalenten zal kunnen opleveren voor de uit Nederland ontvangen koopgoederen, waardoor minder wisselbrieven benoodigd zouden zijn, dan kunnen gemakkelijk eenige der voorgestelde bepalingen trapsgewijze worden afgeschaft; ja deze afschaffing zonde moeten plaats vinden, zoodra in tegenoverstelling van de tegenwoordige bezwaren, de waarde van den wissel zelve verminderde, gelijk in vroegere tijden in Suriname wel eens het geval is geweest: en het is de koloniale Bank, welke in verstandhouding met het Surinaamsche Gouvernement, dit zoo doelmatige en zoo onmisbare evenwigt tusschen het koloniale bankpapier en den wissel op Nederland zal kunnen bewaren.

De waarborg eindelijk voor de wezentlijke waarde der door de Bank uitgegeven bankbilletten zal derhalve bestaan:

1. Wat betreft de eerst uitgegevene, in de ingewisselde billetten der oude Bank, welke eene erkende geldswaarde inhielden.
2. Van de bankbrieven voor de beleeningen uitgegeven, in de daarvoor verbonden vaste goederen en de legwissels.
3. Van het bankpapier voor wissels uitgegeven, in die wissels zelven.

Al dit tot de voormelde einden te creëren en in omloop te brengen Koloniale bankpapier, heeft derhalve eenen zekeren waarborg in zich zelve; maar bovendien zal het straks blijken hoe de op te rigten reserve-kas daartoe zal kunnen en moeten medewerken. Zeker is het intusschen, dat het van stonde aan geheel overbodig zal zijn, dat de eigenaar der Bank daartoe eenige geldsom gelijk vroeger, bij het reglement van de Particuliere West-Indische Bank was be-

paald, gedeponeerd zoude houden, en van deze gewigtige verpligting zal hij dus met het in werking treden van deze nieuwe inrigting terstond zijn ontslagen.

Voorts — om hier nog van eenige transitoire bepalingen te gewagen — zal, gelijk uit het vroeger aangevoerde reeds volgt, de Koloniale Bank van de tegenwoordige Particuliere West-Indische Bank overnemen alle door dezelve gedane beleeningen en uitgezette hypotheken, alsmede de plantaadje Catharina Sophia. Het zal echter aan de geldopnemers vrijstaan, des verkiezende, geheel nieuwe beleeningen aan te gaan en de oude af te lossen, met inachtneming van art. 17 van het reglement der Part. West-Indische Bank.

De Commissarissen der Koloniale Bank doen aan hunne Agenten in Nederland jaarlijks opgave van het bedrag der aflossing van kapitaal en renten der beleeningen en van de som, waarop de te verschijnen interessen voor de tot dien tijd toe uitgezette kapitalen voorloopig worden berekend.

Dit geheele bedrag van afgelost kapitaal en renten, en alle verdere interessen, wordt, na aftrek van administratiekosten en andere ongelden, door middel van wisselbrieven op Nederland aan de Agenten der Bank alhier overgemaakt welke het zuivere saldo der bekomen gelden inschrijven op het Grootboek ten behoeve der kolonie Suriname, het Surinaamsche of Nederlandsche Gouvernement, of van den door Zijne Majesteit aan te wijzen eigenaar of directeur der Bank.

Dit zelfde zal geschieden met de volle som van *f* 150,000, welke jaarlijks, ingevolge art. 8 van het vroegere reglement, aan de Bank, door het Surinaamsche Gouvernement, tot stijving der kas moet worden uitgekeerd. De reden waarom deze uitkeering van *f* 150,000 voorloopig door den ontwerper is bijbehouden, zal straks nader blijken.

Ook de provenuen der plantaadje Catharina Sophia, hetzij de producten aan de order van de Nederlandsche Agenten geremitteerd en in Nederland verkocht worden, hetzij voor

derzelver bedrag in Suriname verkocht zijnde wissels op de Nederlandsche Agenten worden afgegeven, zullen op het Grootboek worden ingeschreven.

De oorspronkelijke bedoeling van den ontwerper met het daarstellen eener reserve-kas, was, dezelve voor altijd dienstbaar te maken aan het uitsluitend belang der kolonie Suriname. De wijziging welke hij bij dit ontwerp in het vroegere plan heeft gebragt, en waardoor geheel vervallen is de reductie van het Surinaamsche tot het Nederlandsche Courant, welke hij zich vroeger als wenschelijk had voorgesteld, is oorzaak, dat thans deze reserve-kas geheel ten behoeve van het Surinaamsche of het Nederlandsche Gouvernement zal kunnen komen, onder die bepalingen, welke eene voorziening in de toekomst der kolonie Suriname onontbeerlijk maakt, en waaromtrent de ontwerper thans nog eenige middelen verlangt aan de hand te geven.

Het Gouvernement moet dan verpligt zijn, uit deze reserve-kas eene ruime schadevergoeding te verleenen aan de eigenaren van slaven, zoodra derzelver emancipatie moet plaats grijpen; en tevens dezelve aanwenden tot gedeeltelijke aanmoediging van eene kolonisatie van Europeanen, welke door de omstandigheden dringend wordt gevorderd.

Wij zeiden reeds vroeger met een woord, dat de zucht tot vrijheid met de meerdere beschaving en het Christendom van lieverlede ook tot den slaaf is doorgedrongen: niet minder wekt hem hiertoe het voorbeeld der naburige Engelsche koloniën op. Reeds onderscheidene slaven hebben den overtogt naar Engelsch grondgebied ondernomen, en zijn aldaar tot groot praejudice van hunne Surinaamsche meesters, terstond in vrijheid gesteld. De maatregelen daartegen door het Gouvernement genomen, zullen nimmer geheel aan het voorgestelde doel kunnen beantwoorden. Een opstand der slaven, op dit oogenblik nog wel niet waarschijnlijk, maar toch altijd mogelijk, zoude de tooneelen

van St. Domingo kunnen doen herleven, daar het getal Europeanen in Suriname veel geringer dan dat der slaven is. Alles vereenigt zich, om eene emancipatie, en het openen van een uitzigt daartoe volstrekt noodig te maken; maar dan ontstaat er voor de eigenaren der plantaadjen eene overgroote dubbele ramp, waartegen de noodige voorzorgen kunnen en moeten genomen worden; — verlies van kapitaal 1) en de noodzakelijkheid om persoonlijken arbeid van negers of anderen te huren.

Uit de hier achter bij te voegen berekening van de jaarlijksche inkomsten en uitgaven der Bank, zal blijken, dat reeds na weinige jaren, eene aanzienlijke som voor rekening van dezelve op het Nederlandsche Grootboek zal zijn ingeschreven. Deze kan geheel of gedeeltelijk worden gelost, en daaruit eene schadeloosstelling (meerder of minder naar mate der som en pro rato van de waarde van den slaaf) aan de eigenaren worden uitgekeerd.

Deze uitkeering heeft aan de Nederlandsche in Nederland woonachtige eigenaren in Nederlandsch geld plaats, en aan de eigenaren in de kolonie naar verkiezing, hetzij in wissels op de Agenten der Bank, hetzij in Surinaamsch bankpapier.

Zoodanige schadeloosstelling zoude met de thans bestaande inrigting der Bank geheel onbestaanbaar en onuitvoerlijk zijn, daar de renten en verdere inkomsten der Bank niet worden uitgezet voor rekening van dezelve, maar aan de houders der Bank (wie deze dan ook zijn mogen) toekomen; terwijl er nog veel minder aan valt te denken, de drie millioenen welke tot waarborg van het bankpapier zelve in Nederland gedeponeerd moeten zijn, daartoe aan te spreken, welke som bovendien geheel ontoereikende zoude zijn.

---

1) [Het betoog van den Heer de Neufville in zijn bekend werkje, dat de emancipatie vermeerdering van kapitaal, in stede van vermindering zoude aanbrengen, komt mij voor meer spitsvindig dan juist te zijn.]

Maar de overtuiging van het nut door deze voorziening in de toekomst der kolonie aan iederen eigenaar van slaven aan te brengen, moet bij elk hunner het verlangen doen ontstaan, dat zoodanige daarheen strekkende maatregelen in werking kunnen gebragt worden; en ieder zal, wetende waartoe de verpligtingen daarmede verbonden eenmaal zullen leiden, volvaardig dezelve nakomen en opvolgen, om daardoor het einddoel, de behartiging zijner eigene belangen en die der kolonie in het algemeen, te helpen verwezentlijken.

. Het is eene erkende daadzaak, dat ten gevolge van de in 1816 tusschen Nederland en Engeland gesloten overeenkomst, omtrent de afschaffing van den slavenhandel, en uit hoofde der jaarlijksche sterfte van de in Suriname aanwezige slaven, het getal van dezelve, aldaar steeds afnemende is. Dit alleen reeds zoude eene voorziening in de behoefte aan arbeidende handen allernoodzakelijkst maken, vooral bij de uitbreiding welke de landbouw, na het weder in werking komen der Bank, onbetwistbaar zal ondergaan. Het voornitzigt der emancipatie doet met meerdere zorg nog te dien aanzien op de toekomst staren. Het is daarom niet slechts wenschelijk maar volstrekt onmisbaar, dat ten spoedigste daarin op eene geschikte wijze door eene kolonisatie van Europeanen worde voorzien. In de 2de bijlage is de ontwerper te dien aanzien, en omtrent de wijze, waarop de Bank en de reserve-kas ook daaraan dienstbaar zouden kunnen gemaakt worden, in eenige bijzonderheden getreden.

Wanneer nu de voormelde emancipatie eenmaal heeft plaats gevonden, zal de jaarlijksche uitkeering van ƒ150,000 door de Gouvernements-kas aan de Bank, kunnen ophouden, en daardoor de belastingen, welke voor een gedeelte door de vrijverklaring der slaven reeds zouden vervallen, over het geheel kunnen verminderd worden, hetgeen den eigenaren, bij het bezwaar van huur van werkvolk, niet weinig in

hunne geldelijke aangelegenheden zoude te gemoet komen.

De plaatsing der aanzienlijke geldsommen, welke in weinige jaren aan de reserve-kas zullen kunnen worden geremitteerd, op het Grootboek, verzekert den Surinaamsche ingezetenen en de Nederlandsche eigenaren, dat zoowel de aanmoediging der kolonisatie, als inzonderheid de schadeloosstelling voor de eventuële emancipatie der slaven, zonder bezwaar der schatkist, ruimschoots zal kunnen plaats vinden. Dezelve strekt tevens in de plaats der vroeger gedeponeerde drie millioenen, tot waarborg voor het rigtige bestuur der Bank, en de regelmatige uitgifte der wisselbrieven. Is aan de beide eerste vereischten genoegzaam voldaan, na een tijdsverloop van 26 jaren, dan zal de reserve-kas tot eene betrekkelijk kleine som, ongeveer gelijk staande met het bedrag van het in Suriname circulerende bankpapier, kunnen worden beperkt. De overige gelden, welke alsdan niettemin volgens deze vernieuwde inrigting der Bank, uit Suriname naar Nederland aan de agenten der Bank worden overgemaakt, zullen (des noodig) geheel en alleen ten bate komen van het Gouvernement, en kunnen behulpzaam zijn ter voorziening in de kortbare staatsbehoeften, welke het bestuur des Rijks noodwendig vordert.

Maar ook behalve deze voorziening in de toekomst der kolonie, en, behalve de geldelijke voordeelen, welke de bedoelde inrigting der Bank, ten voordeele van het Moederland zal afwerpen, opent zich door dit ontwerp een gezigtseinder van louteren bloei en welvaart voor het financiële der kolonie Suriname, welke van onmiddellijken invloed moet zijn op handel en zeevaart, op 's lands inkomsten, en op de algeheele betrekking van het Nederlandsche Gouvernement tot de kolonie, welke wij durven verzekeren, dat onder een wijs en gematigd bestuur vaster en duurzamer zal moeten

zijn, en naar gelang der uitgestrektheid onbepaald meerdere vruchten opleveren, dan die zelfs met de Oost-Indiën.

De groote vragen, welke nogtans ieder deskundige terstond zal opperen, moeten natuurlijker wijze zijn:

Zal dit ontwerp van inrigting der Bank, in deszelfs geheel opgevolgd, de middelen kunnen opleveren, om alle die voorstellen tot stand te brengen, en haar eigen bestaan te waarborgen?

Zal het aantal wisselbrieven, dat jaarlijks voorhanden zal wezen, toereikende zijn, om in de behoefte zoowel van de Bank als van de particulieren te voorzien? En waaruit kan dit alles duidelijk en reeds vooraf blijken?

De ontwerper meende deze vragen niet beter te kunnen beantwoorden, dan door eene zeer gematigde calculative berekening der jaarlijksche inkomsten en uitgaven van de opterigten Bank, van den staat des jaarlijkschen wisselomloops en van het saldo der gedurende een aantal jaren ten behoeve der reserve-kas te maken gelden en van derzelver revenuen. Voor de juistheid van deze berekeningen durft de ontwerper persoonlijk instaan; en alle twijfel omtrent die vraagpunten zal daardoor geheel zijn opgeheven (Zie de 3e bijlage).

Eindelijk heeft de ontwerper de vrijheid genomen, hiernevens de wijze voor te stellen, waarop ten gevolge dezer veranderde inrigting van de Bank, zijns inziens het tegenwoordig bestaande reglement zoude moeten worden gewijzigd, en welke verordeningen afzonderlijk en gelijktijdig zouden kunnen worden dienstig geoordeeld (Zie de 4e bijlage) 1).

1) [Door een der zake doorkundig man, op wiens oordeel ik den meesten prijs stel, werd mij de bedenking geöpperd dat ik niet bedacht geweest zoude zijn op eene eventuële noodzakelijk geworden intrekking van een grooter of kleiner gedeelte van het voor gedane beleeningen in omloop gebragte bankpapier.

Deze opmerking, welke ik terstond in staat was, volledig te beantwoorden, noopt mij thans nog tot de volgende uitwijding, waarmede het bovenstaande vraagpunt tevens geheel zal opgelost worden.

Men moet op den voorgrond stellen, dat het bankpapier het eenige bruikbare geld in de kolonie zelve is; het zilvergeld is er niet gezocht, omdat het door deszelfs uitvoer aan verplaatsing onderhevig, spoedig in betaling van Nederlandsche voortbrengselen de kolonie zoude uitvloeijen. De Bank verbindt zich trouwens niet tot restitutie van zilvergeld voor bankbriefjes, maar alleen tot het uitgeven van wissels op Nederland. En ziedaar het groote verschilpunt tusschen deze koloniale bankinrigting en b. v. de Nederlandsche Bank. De behoefte aan deze wissels is altijd slechts betrekkelijk groot; velen kunnen dezelve geheel ontberen. De creätie van het bankpapier kost het Gouvernement niets, terwijl in elk ander land daarvoor of geld zou moeten gedeponeerd, of in de plaats daarvan eene leening gesloten worden. Zoo werd reeds vóór het bestaan van eenige bankinrigting in de kolonie, volgens publicatie van 18 Maart 1818, eene creätie van lands-obligatiën of kaarten-geld gedecreteerd, welke den lande niets kostte, terwijl slechts langzamerhand een gelijk bedrag papieren-geld zoude worden vernietigd door middel eener verhoogde belasting. Door het betalen van de renten der beleeningen trekt de Bank aanzienlijke winsten, en door de gedwongen betaling van eenige lasten enz. in wisselbrieven (zie boven bl. 20), is zij altijd in staat, die winsten naar Nederland op het grootboek over te brengen. Indien nu onverhoopt en tegen alle verwachting eenige ingezetenen, om de soliditeit der bank-inrigting op den toets te stellen (want eenig ander belang bestaat daarvoor niet), een overgroot aantal bankbiletten ter conversie in wisselbrieven aanbood, heeft 1o. de Bank het regt de uitgifte van wissels te beperken (zie boven bl. 21), en 2o kan zij geredelijk wissels afgeven, tot welker betaling dan het op het Grootboek geplaatste surplus behoort te worden aangewend, tot dat, als van zelve gebrek aan bankpapier tot het aanbrengen van wissels op Nederland zal noodzaken, en de Bank door het overmaken van die wissels in staat zal zijn, het van het Grootboek afgeschreven bedrag weder er op te doen inschrijven.

Men houde steeds in het oog, dat de Bank dadelijk met het eerste jaar eene aanzienlijke som op het Grootboek zal kunnen plaatsen, en dat al wat daar geplaatst is, loutere winst is, genoten uit de gedane

beleeningen, — en men vindt terstond de oplossing van het problema, hoe het mogelijk is, door eenvoudige creätie van bankpapier en inwisseling van hetzelve met wisselbrieven, zonder eenig gevaar voor stagnatie van betaling, de Bank voortdurend in stand te houden. De proef op de som is, dat zoolang de thans nog bestaande Bank getrouw hare verpligting tot uitgifte van wisselbrieven nakwam, niemand er aan heeft gedacht, om de soliditeit der Bank te betwijfelen, ofschoon ieder wist, dat het zoogenoemde depôt van drie millioenen guldens niets meer dan eene schaduw was.

Indien eindelijk de hoeveelheid gecreëerd bankpapier de behoefte overtrof, en zoo dikwijls de oorzaken eener meerdere creätie hebben opgehouden, behoort het overvloedige bankpapapier te worden gebifeerd of vernietigd, en voor zoo verre het noodig mogt zijn, daarvoor aan particulieren eenige waarde te restituëren, moeten hun wisselbrieven op Nederland worden in de plaats gegeven, tot welker voldoening het dan vereischt zal worden, een gelijk bedrag op het Grootboek af te schrijven.]

BIJLAGE 1. (Bij bladzijde 17.)

VOORZIENING TEGEN BRAND, EN ONTWERP VAN BRANDASSURANTIE.

De verschrikkelijke branden van Januarij 1821 en September 1832, welke vele huisgezinnen geheel geruïneerd, aan veel meerdere onoverkomelijke schade hebben berokkend, deden reeds de Regering bedacht zijn, om ernstige middelen te beramen tot voorkoming van en voorziening in dergelijke onheilen.

Eene aanmerkelijke verbetering der brandbluschmiddelen, en eene wijze verordening omtrent het dekken der huizen met tigchels, zullen veel toebrengen om den ontzettenden voortgang van eenen brand te voorkomen; maar behalve dat die bluschmiddelen nog niet geheel tot eene Europesche volkomenheid gebragt zijn, is ook een voornaam gebrek het gemis van water; en juist in dit laatste is gemakkelijk, en door middel der Bank zonder merkelijk bezwaar der ingezetenen, te voorzien. Daartoe toch is alleen noodig het uitdiepen en verbreeden der beide, langs het grootste gedeelte der stad loopende grachten, en het aanleggen van twee groote sluizen, om met de ebbe het water te kunnen terughouden. De gelden daartoe, welke niet meer dan ƒ 40,000 zullen behoeven te bedragen, kunnen door de Bank worden voorgeschoten met te creëren bankpapier, en jaarlijks even als eene gewone beleening met de betaling van 6 procent worden afgelost door middel eener extra-grondbelasting op de huizen en gebouwen gedurende 26 jaren, welke belasting zonder tegenspraak door iederen eigenaar van perceelen ten algemeenen en bijzonderen nutte zal worden betaald.

Voorts en in verband daarmede zal de Bank hare werkzaamheden kunnen uitbreiden, door eene brandassurantie op huizen en gebouwen, en de procenten bepalen op 2⅓ ten honderd; alsmede aan handelshuizen op koopgoederen (welke nu in Engeland tegen enorme premie worden verzekerd), en aan een ieder op meubelen, huisraad, enz. alles tegen 5 procent in het jaar, aan welke verzekering ongetwijfeld een ieder zich haasten zal deel te nemen, terwijl uit eene eenvoudige berekening zoude kunnen blijken, dat indien deze assurantie, van den aanvang af, in de Kolonie bestaan had, zelfs de aanzienlijke schade door de twee reeds vermelde geweldige branden veroorzaakt, zonder moeite daaruit konden zijn vergoed geworden.

In de 2de Bijlage zal men de inkomsten door dit middel aan de Bank te verschaffen, na aftrek der mogelijke schade (welke bij goed onderhoud der brandbluschmiddelen, waarvoor het Surinaamsche Gouvernement in het belang der Bank meer en meer zal zorg dragen, slechts zeer gering kan zijn) bij de overige calculative berekeningen vinden opgenomen.

BIJLAGE II. (Bij bladzijde 26.)

KOLONISATIE VAN EUROPEANEN.

Het is bekend, dat sints de afschaffing van den eigentlijk gezegden slavenhandel, het aantal slaven in de kolonie reeds aanmerkelijk is afgenomen, en jaarlijks meerder afneemt, zoo dat dit op zich zelve reeds eenige voorziening in arbeidende handen vereischt, waardoor toch de koloniale plantaadjen moeten worden onderhouden. Maar de emancipatie der slaven zoude hierin nog grooter verwarring kunnen te weeg brengen. Wel is het te denken, dat verre de meeste gemanumitteerde slaven, uit betrekking tot de plantaadje, aan hunne vroegere meesters hunne diensten zullen verhuren, maar met allen zal dit mogelijk het geval niet zijn, waardoor dan eenige plantaadjen een genoegzaam aantal werklieden zouden missen. — Bovendien zal de landbouw, door beleeningen in staat gesteld zich meer en meer uit te breiden, een toenemend aantal werklieden vereischen.

In deze behoefte aan arbeidende handen kan worden voorzien door eene kolonisatie van Europeanen.

Het vooroordeel, dat de Europeaan in deze luchtgesteldheid en onder den middagzon niet kan werken, of zijne gezondheid daarbij zoude moeten lijden, is geheel ongegrond, vooral als men in aanmerking neemt, dat de aanleg der geheele kolonie en van verschillende plantaadjen aan Euro-

pesche handen is te danken; en zulks in eenen tijd, wanneer vele groote, thans gekapte bosschen, en moerassige, thans bebouwde gronden op de gezondheid zonder twijfel nadeelig moesten werken.

De vrees, dat de slaaf, als hij de Europeanen met zich ziet werken, voor de blanken geen ontzag meer zoude hebben, is zoo zeer onjuist, dat dit hem veeleer tot aansporing moet en zal verstrekken, om het werk, hetwelk hij ook door Europeanen ziet verrigten, met meerderen ijver te behartigen. Ook na de emancipatie zal dit niet dan van voordeeligen invloed kunnen zijn op de vrijgemaakte slaven, die dan nog minder bezwaar zullen vinden, om op de plantaadjen werkzaam te blijven, waartoe zij anders misschien niet dan door gebrek aan levensonderhoud zouden te bewegen zijn.

De landverhuizing zelve naar de kolonie, zal, zoodra het met dezelve ernst is, geenerlei bezwaren ondervinden, en zal met behulp der reserve-kas, zonder eenig bezwaar van 's lands schatkist door het Gouvernement kunnen worden aangemoedigd. Het verschaffen van vrijen overtogt aan de huisgezinnen, eene geringe premie, en het geopende uitzigt op hulp en bijstand bij hunne aankomst in de kolonie, zal daartoe zonder twijfel velen aansporen.

Ter behartiging nu van de gezondheid der volkplantelingen, en om hen langzamerhand aan den zwaarderen plantaadje-arbeid te gewennen, kan in den beginne aan deze volkplantelingen een gedeelte onbebouwde grond worden aangewezen, door welks bearbeiding zij trapsgewijze en van lieverlede aan het klimaat en de bezigheden gewennen.

Om deze volkplantelingen in staat te stellen, zoodanigen arbeid aan te vangen, zal het Gouvernement de Koloniale Bank magtigen, eene bepaalde som ter beschikking der Europesche volkplantelingen te stellen, en dit voorschot mede, bij wijze van beleening, onder zoodanige voorwaarden te bewerkstelligen, als het Gouvernement zal noodig oordeelen te bepalen. Voor het overige neemt de ontwerper de

vrijheid, omtrent dit punt de aandacht te vestigen op een betoog van den Heer J. W. Hostmann, Med. Doctor te Paramaribo, getiteld: Gedachten over eene vrije Kolonisatie in Suriname enz," en geplaatst in het Tijdschrift *de Kolonist*, I Deel, stuk 14 en 15, Suriname 1839 1).

---

1) [Naar de Engelsche kolonie Demerarij heeft men onlangs vrije negers van de kusten van Afrika als emigranten overgevoerd, om tegen loon op de plantaadjen te arbeiden. Deze proefneming, welke echter alleen na de invoering der emancipatie in Suriname schijnt te kunnen nagevolgd worden, heeft voorloopig boven verwachting aan de bedoeling beantwoord, daar deze menschen, onbekend met de gebruiken en misbruiken, welke gewoonlijk onder de plantaadje-arbeiders heerschen, zich met veel meer ijver op hun werk toeleggen. Er zullen in zoodanig geval echter maatregelen tegen bedekten slavenhandel moeten genomen worden!]

BIJLAGE III. (Bij Bladzijde 28)

CALCULATIVE BEREKENING DER INKOMSTEN EN UITGAVEN, VAN DEN STAAT DES WISSELOMLOOPS, EN DER TE DEPONEREN GELDEN VOOR DE KOLONIALE BANK OP TE RIGTEN IN SURINAME.

A.

Calculative berekening der door de Koloniale Bank te doene beleeningen, verzekeringen, enz. en van het jaarlijksche inkomen en de uitgaven der Bank.

	Jaarlijksche ontvangsten.	
Beleeningen 1)	op 16 suikerplantaadjes met stoomwerktuig, te zamen over 3000 hoofden à *f* 1000 Ned. Ct.	*f* 3,000,000,00
» »	6 dito zonder stoomwerktuig te zamen 950 hoofden à *f* 900 . . .	» 855,000,00
	Transportere . .	*f* 3,855,000,00

1) Het is er zoo verre van af, dat hier een te groot deel der plantaadjen of alle huizen zouden zijn opgeteld, dat integendeel de ontwerper alleen die plantaadjen heeft berekend, welke aan de eigenaren, in de kolonie woonachtig, toebehooren en welke hij naar zijne bekendheid met de kolonie, met zekerheid durft veronderstellen, dat aan de beleeningen dadelijk zullen willen of moeten deelnemen, en zoo ook alleen die huizen, waarvan hij meent, dat de eigenaren het belang eener beleening onmiddellijk zullen gevoelen. Ten blijke hoe gematigd deze opgave, waarop het evenwel in de eerste plaats aankomt, is, strekke dat de ontwerper, niet genoegzaam bekend met de tot de kolonie behoorende landstreek Nickerie, waar onderscheidene plantaadjen zijn, aan Surinaamsche eigenaren toebehoorende, gemeend heeft, dezelve geheel en al van deszelfs berekeningen te moeten uitsluiten.

		Transport	*f* 3,855,000,00
Beleeningen	op	19 koffij-, katoen- en indigo-plantaadjen te zamen 1800 hoofden à *f* 600	*f* 1,080,000,00
»	»	19 hout-staten te zamen 550 hoofden à *f* 500	» 275,000,00
»	»	huizen, plus minus. .	» 200,000,00
			f 5,410,000,00
Waarvan de renten berekend 6 pCt.			*f* 324,600,00
Brandassurantie op huizen, begroot op plus minus *f* 300,000 à 2½ pCt. .			» 7,500,00
»	op koopmanschappen en mobilair op *f* 1,500,000 à 5 pCt.		» 75,000,00
Jaarlijksche revenuën der plantagie Catharina Sophia			» 20,000,00
De jaarlijksche van het Gouvernement ontvangen wordende			» 150,000,00
Zoo dat de Koloniale Bank als vast jaarlijksch inkomen rekenen kan op . .			*f* 577,100,00

Jaarlijksche uitgaven.

Administratie-kosten te Suriname en in Nederland	*f* 50,000,00	
Kosten van vervoer en andere ongelden.	» 10,000,00	
Mogelijke schade door kwade schulden, brand enz.	» 25,000,00	
		f 85,000,00
Blijft als batig saldo jaarlijks voor de reserve-kas		*f* 492,100,00

B.

Calculative berekening der wisselbrieven welke jaarlijks bij de Bank in omloop komen.

Belasting over 35,000 slaven, behoorende aan afwezige eigenaren à *f* 5 per hoofd.	*f* 175,000,00
Inkomende en uitgaande regten van produkten, quota van rum, dram, malassie, hout, goederen enz.	» 400,000,00
Idem, door eigenaren van plantaadjen in de kolonie woonachtig, voor te remitteren produkten, of door de koopers van dezelve . .	» 25,000,00
Patentregten van Administrateuren van afwezige eigenaren	» 45,000,00
Last-, baak-, los-, stijger-, recognitie- en akker-gelden	» 35,000,00
Jaarlijksche renten en aflossing van kapitaal der door de Bank gedane beleening op 22 suiker-, en 19 koffij-, katoen- en indigo-plantaadjen 1), te zamen ten bedrage van *f* 4,935,000 à 6 pCt.	» 296,100,00
Transportere . .	*f* 976,100,00

1) De produkten der aan de Surinaamsche eigenaren behoorende suiker-, koffij-, katoen- en indigo-plantaadjen, worden veelal naar Nederland ter verkoop gezonden; zij zullen over het provenu, gelijk vroeger is opgemerkt, door wissels disponeren; een gedeelte dezer wissels *moet* bij de Bank aankomen, om jaarlijks de beleeningen af te lossen, het overige gedeelte zal men gemakshalve doorgaans bij de Bank escompteren. In geval deze produkten daarentegen in Suriname verkocht worden, heeft de koopman gelegenheid zijne verpligtingen door het koopen en overzenden dier produkten te voldoen, of hij heeft aequivalenten voor het in Nederland gekochte te remitteren, en behoeft derhalve geene wissels.

		Transport . . .	*f* 976,100.00
Jaarlijksche opbrengst der produkten van de plantaadje Catharina Sophia 1).			» 20,000,00
			f 996,100,00
Van dit aantal wisselbrieven behooren te worden afgetrokken die welke de Bank voor zich zelve benoodigd heeft tot het overmaken aan derzelver Agenten na aftrek der jaarlijksche uitgaven, als: de jaarlijksche renten en aflossing van kapitaal van de voorgeschoten gelden op hypotheken op plantaadjen, huizen, premie van assurantie op huizen, koopmansgoederen, mobilair, jaarlijksche opbrengst der plantaadje Catharina Sophia, de van den algemeenen Ontvanger ontvangen wordende som van *f* 150,000, te zamen	*f* 577,100		
Welke som nogtans moet worden verminderd met de drie navolgende, als waarvoor de Bank geene wissels zal behoeven:			
Administratie-kosten in Suriname en Nederland	*f* 50,000		
Kosten van vervoer en andere ongelden	» 10,000		
Mogelijke schade door kwade schulden, brand enz.	» 25,000	» 85,000	» 492,100,00
Zoodat de Bank reeds in zich zelve (hetgeen zij thans geheel mist) ten gerieve van kooplieden en particulieren jaarlijks zal overhouden het aanzienlijk bedrag aan wisselbrieven			» 504,000,00
		Transportere	*f* 504,000,00

1) Dit geldt, in geval de produkten in de kolonie worden verkocht, als wanneer er wissels benoodigd zijn. om het montant over te maken ter inschrijving op het Grootboek. Indien de Bank de produkten zelve naar Nederland zendt, heeft zij natuurlijkerwijze deze wissels niet noodig, en het daarvoor bestemde getal wisselbrieven blijft dus ter dispositie van partikulieren.

	Transport	*f* 504,000,00
Van lieverlede zullen evenwel ook bij de Bank worden geëscompteerd de navolgende wisselbrieven door Administrateuren van afwezige eigenaren tot bestrijding der jaarlijksche kosten van plantaadjen en door eigenaren van plantaadjen in de Kolonie woonachtig, op Nederland te trekken.		
Wissels door Administrateuren . . .	*f* 80,000	
Provenuen van 22 suikerplantaadjen behoorende aan eigenaren in de Kolonie woonachtig, te zamen 6000 vaten suiker à *f* 80 per vat 1)	» 480,000	
Provenuen van 11 koffijplantaadjen, te zamen 400,000 ℔ à 30 cents.	» 120,000	
Provenuen van 8 katoenplantaadjen te zamen 280,000 ℔ à 40 cents.	» 112,000	
Waarvan echter weder behooren te worden afgetrokken die wisselbrieven, welke reeds geacht kunnen worden, uit anderen hoofde aan de Bank te zijn toegekomen:		
Jaarl. inter. van 22 suiker-, 19 koffij- en andere plantaadjen *f* 296,100		
Uitgaande regten der te remitteren produkten door eigenaren of door de koopers	» 25,000	
	» 321,100	
		» 470,900,00
	Totaal	*f* 974,900,00

1) [De juistheid dezer berekening tegen *f* 80 per vat wordt niet betwist op grond van den tegenwoordigen buitengewoon lagen stand der suikerprijzen: de gemiddelde prijs berekend over de laatste twaalf jaren is *f* 83 per vat.]

En met deze som aan wisselbrieven zal in de behoefte van partikulieren geredelijk kunnen worden voorzien. Hieruit kan men nagaan, hoedanige stremming de koophandel in de laatste jaren heeft ondergaan. Men zie voorts het op bladzijde 22 aangemerkte over de trapsgewijze daar te stellen verandering dezer bepalingen 1).

---

1) [Er kunnen onderscheidene oorzaken gedacht worden, waardoor het beloop der bij de Bank aanwezige wisselbrieven zoude kunnen verminderen, b. v. indien het getal der aan afwezige eigenaren toebehoorende slaven door sterfte of anderzins verminderde; indien de jaarlijksche opbrengst der uitgaande regten van produkten minder werd, door de daling der suikerprijzen alhier; in alle welke soortgelijke gevallen er minder wisselbrieven, of voor een minder bedrag in omloop zouden komen. De berekening echter door den ontwerper gevolgd is zoo gematigd, dat niets van dit alles eenen bijzonderen invloed daarop zoude kunnen uitoefenen; want de hoeveelheid van jaarlijksche produkten, welke aan eigenaren in de kolonie toebehooren, bedraagt veel meer dan de gedane opgave, vooral ook omdat de produkten der plantaadjen in Nickerie daarbij niet zijn opgenomen; terwijl bovendien de koffijprijzen thans hooger genoteerd zijn dan in dit ontwerp is berekend. Van de eene zijde moge dus het bedrag der wisselbrieven verminderen, van de andere zijde zullen minder wissels benoodigd zijn, of door andere oorzaken zal dat verminderd bedrag rijkelijk worden opgewogen.]

C.

Calculative berekening der door de Koloniale Bank jaarlijks aan derzelver Agenten in Nederland over te maken gelden, ter plaatsing op het Nederlandsche Grootboek tegen 5 pCt. 's jaars, ten behoeve der Kolonie Suriname over 26 jaren, als:

De goedgemaakte renten, aflossing van kapitaal, assurantie enz. tot ultimo December 1841	*f* 322,100,00	1)	
Jaarl. revenuën der plantaadje Catharina Sophia . .	» 20,000,00		
Jaarl. storting door den algemeenen Ontvanger tot ultimo December 1841 . . . ,	» 150,000,00	*f*	492,100,00
5 pCt. over 492,100 van Januarij tot u° Dec. 1842 . .	*f* 24,605,00		
Storting, renten, aflossingen, opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,200,00	»	516,705,00
Transportere		*f*	1,008,805,00

1) Het zoude oppervlakkig kunnen schijnen, als of de inkomsten door beleeningen als anderzins voor het eerste jaar (waarop nog niet alles geregeld in werking zoude mogen geacht worden te zijn) bovenmate waren gesteld, maar de behoefte aan dit alles in de kolonie is zoo groot, dat er geene twijfel bestaat, of reeds met het einde van het eerste jaar overtreffen de inkomsten deze welligt al te gematigde berekening. Wat nu de berekening voor de volgende jaren betreft, zullen deze inkomsten met ieder jaar noodwendig vermeerderen, terwijl in deze berekening die inkomsten altijd op het saldo, voor het eerste jaar reeds te verwachten, zijn behouden, om alzoo zelfs den schijn van overdrijving te vermijden. — [Het spreekt overigens van zelve, dat wanneer men de beleeningen gelijk vroeger tegen 8½ pCt behoudt, de uitkomsten veel treffender zullen zijn, en men dus nog veel vroeger dan binnen 26 jaren tot den maatregel der emancipatie zal kunnen overgaan.]

		Transport *f*	1,008,805,00
5 pCt. over *f* 1,008,805 tot ultimo December 1843 . .	*f* 50,440,25		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	*f*	542,540,25
5 pCt. over *f* 1,551,345,25 tot u° December 1844	*f* 77,567,26		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia.	» 492,100,00	»	569,667,27
5 pCt. over *f* 2,121,0J2,51 tot ultimo December 1845 . .	*f* 106,050,63		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	598,150,63
5 pCt. over *f* 2,719,163,14 tot ultimo December 1846 . .	*f* 135,958,16		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	628,058,16
5 pCt. over *f* 3,347,221.30 tot ultimo December 1847 . .	*f* 167,361,06^{5}		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	659,461.06^{5}
5 pCt. over *f* 4,006,682,36^{5} tot ultimo December 1848 . .	*f* 200,334,12		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	692,434,12
Transportere		*f*	4,699,116,48^{5}

		Transport *f* 4,699,116,48⁵	
5 pCt. over *f* 4,699,116,48⁵ tot ultimo December 1849 . .	*f* 234,955,82		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plandtaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	*f*	727,055,82
5 pCt. over *f* 5,426,172,30⁵ tot ultimo December 1850 . .	*f* 271,308,62		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	763,408,62
5 pCt. over *f* 6,189,580,92⁵ tot ultimo December 1851 . .	*f* 309,479,05		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	801,579,05
5 pCt. over *f* 6,991,159,97⁵ tot ultimo December 1852 . .	*f* 349,558,00		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	841,658,00
5 pCt. over *f* 7,832,817,97⁵ tot ultimo December 1853 . .	*f* 391,640,90		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	883,740,90
5 pCt. over *f* 8,716,558,87⁵ tot ultimo December 1854 . .	*f* 435,827,94		
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	» 492,100,00	»	927,927,94
	Transportere	*f*	9,644,486,81⁵

		Transport *f*	9,644,486,81⁵
5 pCt. over *f* 9,644,486,81⁵ tot ultimo December 1855 . .	*f*	482,224,34	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00 *f*	974,324,34
5 pCt. over *f* 10,618,811,15⁵ tot ultimo December 1856 . .	*f*	530,940,56	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00 »	1,023,040,56
5 pCt. over *f* 11,641,851,71⁵ tot ultimo December 1857 . .	*f*	582,092,59	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00 »	1,074,192,59
5 pCt. over *f* 12,716,044,30⁵ tot ultimo December 1858 . .	*f*	635,802,22	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00 »	1,127,902,22
5 pCt. over *f* 13,843,946,52⁵ tot ultimo December 1859 . .	*f*	692,197,33	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00 »	1,184,297,33
5 pCt. over *f* 15,028,243,85⁵ tot ultimo December 1860 . .	»	751,412,19	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00 »	1,243,512,19
		Transportere *f*	16,271,756,04⁵

		Transport	f 16,271,756,01⁵
5 pCt. over f 16,271,756,04⁵ tot ultimo December 1861 . .	f	813,587,80	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100.00	» 1,305,687,80
5 pCt. over f 17,577,443,84⁵ tot ultimo December 1862 . .	f	878,872,19	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00	» 1,370,972,19
5 pCt. over f 18,948,416,03⁵ tot ultimo December 1863 . .	f	947,420,80	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00	» 1,439,520,80
5 pCt. over f 20,387,936,83⁵ tot ultimo December 1864 . .	f	1,019,396,84	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00	» 1,511,496,84
5 pCt. over f 21,899,433,67⁵ tot ultimo December 1865 . .	f	1,094,971,68	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00	» 1,587,071,68
5 pCt. over f 23,486,505,35⁵ tot ultimo December 1866 . .	f	1,174,325,27	
Storting, renten, aflossing en opbrengst der plantaadje Catharina Sophia	»	492,100,00	» 1,666,425,27
Zoodat na 26 jaren, van de geremitteerd wordende renten en inkomsten der Koloniale Bank, alhier een vast kapitaal gevestigd zal zijn, ten beloope van			f 25,152,930,62⁵

[Bij beleeningen tegen $8\frac{1}{2}$ pCt. wordt dit f 32,063,314,97⁵]

Bijlage IV. (bij bladzijde 28)

A.

TRANSITOIRE EN GOUVERNEMENTALE VERORDENINGEN IN WERKING TE BRENGEN TE GELIJK MET DE INRIGTING DER NIEUWE KOLONIALE BANK.

ART. 1

De Particuliere West-Indische Bank zal (van af den .... ten .. ure) worden vervangen door de Koloniale Bank.

ART. 2

Alle baten en voordeelen zoowel als schaden en lasten, toegekomen aan de Particuliere West-Indische Bank, zullen op gelijken voet overgaan aan de Koloniale Bank.

ART. 3

Het bankpapier der particuliere West-Indische Bank zal (op dagen en uur daartoe te bepalen) worden ingewisseld met koloniaal Bankpapier.

ART. 4

De Hoofd-, akker-, recognitie-, bruggen-gelden en de quota van verkochte dram en malassie als anderzins, door afwezige eigenaren verschuldigd, alsmede de patent-regten der Administrateuren van dezelve plantaadjen, zullen worden voldaan met solide wisselbrieven op Nederland, door de Administrateuren in de Kolonie op hunne principalen getrokken.

ART. 5

De inkomende en uitgaande regten, last-, baak-, los- en stijger-gelden verschuldigd door alle van Nederland in Su-

rinaame aankomende en van daar naar Nederland vertrekkende schepen en goederen, zullen worden voldaan met solide wisselbrieven op Nederland, door de schippers of carga's getrokken op de reederij of de huurders van het schip.

ART. 6

De uitgaande regten van de aan Surinaamsche eigenaren behoorende, en naar Nederland ter verkoop gezonden produkten, zullen hetzij door de eigenaren zelve, hetzij door de koopers, worden voldaan in solide wisselbrieven op hunne correspondenten of anderen aan welke de produkten worden geconsigneerd.

ART. 7

Het zal aan de geldopnemers bij de Partikuliere West-Indische Bank, welker beleeningen nog niet zijn afgelost, vrijstaan dezelve te laten overbrengen op de Koloniale Bank, of dezelve af te lossen met inachtneming van art. 17 van het reglement voor de Particuliere West-Indische Bank, en nieuwe beleeningen bij de Koloniale Bank aan te gaan, op den voet in het nieuwe reglement nader omschreven.

B.

REGLEMENT

VOOR DE PARTICULIERE WEST-INDISCHE BANK, GELIJK HETZELVE IS VASTGESTELD BIJ BESLUIT VAN Z. M. KONING WILLEM I, D. D. BRUSSEL 30 DECEMBER 1828, EN GEPUBLICEERD TE PARAMARIBO, DEN 10 MAART 1829.

VOOR DE KOLONIALE BANK TE SURINAME, HOUDENDE WIJZIGINGEN VAN HET VOOR DE PARTICULIERE WEST-INDISCHE BANK IN 1828 VASTGESTELDE, IN OVEREENSTEMMING MET HET VORENSTAANDE ONTWERP.

Over het Kapitaal der Bank.

ART. 1.

Het kapitaal der Bank zal bestaan uit eene som van drie millioen Guldens, welke in Nederland zal berusten, en als representatief waarvan in de West-Indiën zal worden uitgegeven eene gelijke som in Bankbiljetten.

ART. 2.

Alle uitgaven der Bank, het beleenen van vaste goederen en het escompteren van wissels daaronder begrepen, zullen in Bankbiljetten geschieden.

ART. 3.

De Bankbiljetten zullen, tegen hunne volle nominale waarde, bij alle publieke Administratiën in de West-Indiën worden aangenomen, zoo wel voor de verschuldigde belastingen, als voor betaling van allerlei aard.

ART. 4.

De Houders en Vertooners der Bankbiljetten, zullen bij de Bank als de wettige bezitters derzelve beschouwd worden; zullende het echter aan de directie vrijstaan, wanneer er verdenking bestaat, of wanneer zij daartoe door de houders van vermiste of gestolene bankbiljetten is aangezocht, van den bezitter, bij de verwisseling, het quiteren van het Bankbiljet te vorderen.

ART. 5.

Tweemaal elke week zullen bij de directie der Bank, zonder oponthoud of korting, tegen bankbiljetten verkrijgbaar zijn wissels op hare Agenten in Nederland; geene wissels echter, die minder dan Honderd Gulden bedragen, zullen worden uitgereikt.

ART. 1.

Wordt gelijk aan art. 2 van het tegenwoordig reglement.

» Alle uitgaven" enz.

ART. 2.

Gelijk aan art. 3 van het tegenwoordig reglement.

» De bankbiljetten" enz.

ART. 3.

Gelijk aan art. 4 van het tegenwoordig reglement.

» De Houders" enz.

ART. 4.

Gewijzigd art. 5 op deze of dergelijke wijze.

De Bank zal aankondiging doen in de dagbladen van de som der bij haar ten behoeve van particulieren disponibele wisselbrieven, alsmede van de wijze en bepalingen volgens welke dezelve zullen zijn te bekomen, zoo lang de daarvan voorhanden voorraad nog niet voldoende mogt wezen, om in aller behoeften geheel te voorzien. Zoodra dit aantal wisselbrieven op den duur voldoende zal worden bevonden, zullen een of meerdere vaste dagen in de week daartoe wor-

ART. 6.

De waarde der af te geven wissels zal gelijk staan aan de nominale waarde der daarvoor ingeruilde bankbiljetten.

De wissels zullen op drie maanden zigt getrokken, en zonder de minste korting, op den vervaltijd, door den betrokkene voldaan worden.

ART. 7.

Allen, die zich zouden mogen verstouten, om, het zij bankbiljetten het zij de acten van de Bank, als recepissen, renversalen, onderteekeningen, stempels, zegels, bijzonder papier of wat dies meer zij na te maken, te vervalschen of te veranderen, daarvan iets uit te wisschen, af te doen, bij te voegen, of op eenigerlei wijze te altereren, of wel behulpzaam te zijn aan zoodanige contrefactiën, vervalschingen, bijvoegingen of alteratiën, gelijk mede allen, die zoodanige nagemaakte, vervalschte of gealtereerde Bankbiljetten, recepissen, renversalen, enz. opzettelijk mogten uitgeven, verspreiden of in omloop brengen, zullen onverminderd hunne verpligting tot vergoeding van alle kosten, schaden en interessen, de straf beloopen, welke bij de wet is, of nader zal worden bepaald.

ART. 8.

Behalve het crediet van drie millioen Guldens, bij art. 1 aangewezen, zullen tot meerderen waarborg van de houders der Bankbiljetten bepaaldelijk worden verbonden:

a Alle panden en voorwerpen door de Bank beleend, en,

b Eene som van honderd vijftig duizend guldens, welke jaarlijks uit de Koloniale kas te Suriname in de kas der Bank zal worden gestort.

ART. 9.

Wanneer zulks tot verdere uitbreiding van den Handel en tot bevordering der welvaart van de West-Indische Bezittingen raadzaam wordt geacht, zal het primitive Kapitaal der Bank, bij art. 1. vermeld, vergroot kunnen worden; zullende als dan weder eene gelijke waarde aan Bankbiljetten worden uitgegeven, om als representatief van de vermeerdering in de West-Indische Koloniën in omloop te worden gebragt.

den bepaald. Geene wissels echter, die minder dan honderd gulden bedragen, zullen worden uitgereikt.

De door de Bank af te geven wissels, zullen gratis voor zegel worden geviseerd.

ART. 5.

Wordt gelijk aan art. 6 van het tegenwoordig reglement.

„De waarde" enz.

ART. 6.

Gelijk aan art. 7.

„Allen, die zich" enz.

ART. 7.

Gewijzigd art. 8.

„De waarborg der afgegeven bankbilletten zal bestaan in de vroeger bestaan hebbende en thans ingewisselde bankbilletten, in de panden en voorwerpen door de Bank beleend, en in de afgegeven wissels; alsmede in de reserve-kas gevormd als bij het volgende artikel is vermeld."

ART. 8.

„Alle inkomsten der Bank, zullen, na aftrek der administratie-kosten, ongelden als anderzins, worden overgezonden naar Nederland, en aldaar op het Grootboek worden ingeschreven tot daarstelling eener reservekas, om daarmede naar omstandigheden, inzonderheid tot nut en in het belang der Kolonie en ingezetenen te handelen."

Operatiën der Bank.

ART. 10.

De operatiën der Bank zullen aanvankelijk bepaald zijn :

a Tot het bezorgen aan de Kolonie Suriname van een behoorlijk middel van circulatie bestaande in de biljetten der Bank.

b Tot het afgeven van wissels op hare Agenten in Nederland, voor alle zoodanige bankbiljetten, als door de Bank in circulatie gebragt zijnde ter verruiling tegen wissels zullen worden aangeboden, op den voet en de wijze, bij art. 6 bepaald.

Alverder zullen de operatiën der Bank, indien de staat harer fondsen het raadzaam maakt, kunnen worden uitgestrekt :

c Tot het escompteren van wisselbrieven, afgegeven door geaccrediteerde Grondeigenaars of Administrateurs, of wel door Kooplieden of Handelhuizen, in de Nederlandsche West-Indische bezittingen gevestigd, met dien verstande evenwel, dat de wisselbrieven van de laatste, behalve de aanteekening van den trekker voorzien zullen moeten zijn van ten minste twee behoorlijke endossementen van als solvabel bekend staande Kooplieden of Handelhuizen; voor welke eene billijke provisie, maandelijks door het Hoofdbestuur te regelen zal betaald worden, en

d Tot het voorschieten van Kapitalen op suiker- of andere plantaadjes in de Kolonie Suriname, welke zullen worden aangewend tot het plaatsen van stoomwerktuigen, ter bevordering van den landbouw, of tot het invoeren en uitbreiden van de indigo-teelt.

Tot geene andere einden, dan hierboven zijn bepaald, en verder bij art. 24 en 25 worden aangewezen, mogen door de Bank eenige gelden in beleening worden gegeven, dan op onze nadere authorisatie.

ART. 11.

De bij de Bank te beleenen vaste goederen zullen niet mogen bezwaard zijn met Huwelijksche voor-

ART. 9.

Gewijzigd art. 10 begin :

» De operatiën der Bank, zullen in de eerste plaats bestaan in het afgeven van" enz. gelijk aan Art. 10 *b*.

ART. 10.

Gewijzigd art. 10 *c*.

» Vervolgens zullen de operatiën der Bank mede bestaan in het escompteren van wisselbrieven" enz.

waarop dan volgt :

» voor welke" escompte geene provisie zal worden berekend; ten ware dezelve wisselbrieven langer liepen dan drie maanden, als wanneer de provisie bepaald zal zijn op ½ (of ¼) pCt. per maand.

ART. 11.

Gewijzigd art. 10 *d*.

» Ook zal de Bank werkzaam zijn, met het voorschieten van kapitalen op plantaadjen van verschillenden aard, en op huizen zoo steenen als houten en met het doen van beleeningen op legwissels voorzien van twee solide endossementen, de laatste tegen genot van ½ (of ¼) pCt. 's maands, welke interest dadelijk zal worden gedecorteerd, en met prolongatie, naar rade.

ART. 12.

Al verder zullen de operatiën der Bank, wanneer dit raadzaam zal worden geoordeeld, kunnen worden uitgestrekt tot verbetering der brandbluschmiddelen, tot het daarstellen eener brand-assurantie voor roerende en onroerende goederen, tot het aanmoedingen van Europesche volkplantelingen als anderzins.

ART. 13.

Gelijk aan art. 11.

» De bij de Bank te beleenen" enz.

waarden, noch ook legaal, judiciëel of conventioneel zijn verbonden; voor zoo verre reeds andere hypothekaire schulden daarop mogten gevestigd zijn, zal het voorschot alleen verleend worden, tegen overlegging eener Notariële akte waarbij de Hypotheekhouder of houders het regt van preferentie aan de Bank afstaan, en dat wel tot het bedrag, bij de akte uitgedrukt.

ART. 12.

Ingevalle de hypotheekhouder of houders ongenegen mogten zijn, om het regt van preferentie aan de Bank af te staan, zal het aan de directie der Bank geoorlooft wezen, indien de waarde van het effect, de voorraad van voorhanden penningen en de aard van het verband zulks toelaaten, de vereischte voorschotten te doen, ter aflossing van alle de schulden, op eene plantaadje gevestigd, en die plantaadje als onderpand aan te nemen voor de, tot dat doel, benevens tot de verdere uitbreiding van cultuur, daarop voor te schieten gelden.

ART. 13.

De beleeningen, in het vorige art. bedoeld, zullen echter niet mogen plaats hebben, dan nadat de plantaadjes, waarop die geschieden moeten, vooraf behoorlijk zullen zijn gewaardeerd. Bij deze waardering zal tot maatstaf worden aangenomen, de waarde der op dezelve voorhanden zijnde slavenmagten, berekend tegen *f* 1,300 — per hoofd, voor iederen slaaf op eene suikerplantaadje, en voor *f* 900 — per hoofd voor iederen slaaf op eene andere soort van plantaadje; onder welke waarde de gebouwen en gronden zullen geacht worden begrepen te zijn. Twee derde dier waarde, op deze wijze te berekenen, zal op zoodanige plantaadje mogen worden voorgeschoten.

ART. 14.

Eene plantaadje aangelegd wordende tot eene suikerplantaadje, zal onder de volgende bepalingen deelen kunnen in de voordeelen eener hoogere beleening:

a Wanneer de stoommachine geplaatst is, zal het voorschot met een zesde gedeelte kunnen worden verhoogd.

b De eerste aanplanting van ten minste vijftig akkers suikerriet hebbende plaats gehad, zal het voorschot met nog een twaalfde kunnen worden vermeerderd.

ART. 14.

Gelijk aan art. 12.

„In geval de Hijpotheekhouder" enz.

ART. 15.

Gewijzigd art. 13.

„De beleeningen" enz. tot aan: „berekend tegen *f* 1000 voor eenen slaaf op eene suikerplantaadje met stoomwerktuig: tegen *f* 900 voor eenen slaaf op eene suikerplantaadje zonder stoomwerktuig; tegen *f* 600 voor eenen slaaf op eene koffij-, katoen- of indigo-plantaadje; tegen *f* 500 voor eenen slaaf op eene hout-plantaadje; onder welke waarde" enz. art. 13.

ART. 16.

De beleeningen op steenen huizen zullen worden toegestaan tegen twee derden van derzelver waarde, van wege het Gouvernement getauxeerd. Even zoo op houten huizen tegen de helft der alzoo getauxeerde waarde.

ART. 17.

Gelijk aan art. 14.

„Eene plantaadje aangelegd wordende tot eene suikerplantaadje met stoomwerktuig" enz.

De aanplanting van het suikerriet tot honderd akkers gebragt zijnde zal de plantaadje kunnen worden beleend, gelijk eene reeds bestaande suikerplantaadje, dat is tegen 2/3 der waarde van de slaven berekend tegen *f* 1,300 per hoofd.

Eene plantaadje onverschillig van welken aard, met uitzondering van suikerplantaadjes, aangelegd wordende tot eene indigo-plantaadje, zal, na dat de stoommachine is opgerigt, beleend kunnen worden tegen 2/3 van de waarde der slaven berekend ad *f* 1,000 per hoofd.

ART. 15.

Ingeval het blijken mogt dat de slaven-magt eener plantaadje het zij door kwaadwilligheid der negers of door het aanwezen van een groot aantal gebrekkigen, eene mindere waarde mogt bezitten, dan de waardeering, op den voet en de wijze bij art. 13. vermeld verondersteld, zal daarop geene beleening mogen geschieden.

ART. 16.

Van het kapitaal, op deze wijze voorgeschoten, zal jaarlijks, gedurende den tijd van 26 Jaren, aan de Bank betaald worden, voor renten en aflossing acht en een half ten honderd (8,1/2 percent).

Na afloop van dien termijn, zal de schuld als finaal afgelost worden aangemerkt, en het beleende onderpand van alle bezwaar ontheven zijn.

ART. 17.

Ingeval de belanghebbenden ververkiezen mogten de beleende som vroeger af te lossen, zal de hoofdsom met twee en een half ten honderd (2,1/2 percent) verminderd worden, voor ieder jaar, dat reeds aan rente en aflossing is betaald.

ART. 18.

Alle beleeningen zullen ten overstaan van eenen daartoe bevoegden persoon bij akte gesloten worden, waarbij het doel, waartoe die gelden zullen worden gebezigd, overeenkomstig § *d* van art. 10 zal worden uitgedrukt.

De geldopnemer zal, bij het verlijden dier akte, waarvan hij de

ART. 18.

Gelijk aan art. 15.

»In geval het blijken mogt" enz.

ART. 19.

Gewijzigd art. 16.

»Voor het kapitaal op deze wijze voorgeschoten, zal jaarlijks gedurende den tijd van 26 jaren aan de Bank betaald worden voor rente en aflossing zes ten honderd (6 pCt.), welke aflossing zal worden voldaan, voor de suiker- koffij- katoen- en indigo-plantaadjen in solide wisselbrieven op Nederland, [wanneer de produkten daar worden verkocht] en voor alle andere beleeningen hetzij in bankpapier, hetzij in solide wissels op Nederland. Na afloop van dezen" enz. art. 16.

ART. 20.

Gelijk aan art. 17.

»In geval de belanghebbenden"enz.

ART. 21.

Gelijk aan art. 18.

»Alle beleeningen" enz. [behalve dat de aanhaling van § *d* van art. 10 vervangen wordt door die van art. 11.]

ART. 22.

De Bank heeft de bevoegdheid bij elke nieuwe aanvrage, om geld op Hijpotheek op te nemen, daartoe het noodige bankpapier te creëren (1).

(1) Het vereischt geen betoog, dat Zijne Majesteit met het creëren van bankpapier zal belasten, wien zij daartoe meest geschikt acht, hetzij het Gouvernement, hetzij de Commissarissen als zoodanig, in dier voege echter, dat er altijd eene voldoende contrôle van deze creätie bestaat, zoodat de reserve-kas [ook na de emancipatie] altijd met het totaal der uitgegeven bankbilletten ongeveer kunne gelijk blijven.

kosten moet dragen, zich speciaal aan al de bepalingen van dit reglement, hem of zijne goederen betreffende, moeten onderwerpen.

ART. 19.

Ingeval van nalatigheid aan de zijde der geldopnemers, om aan de voorwaarde te voldoen, waarop de beleening is toegestaan, of wel, zoo de slavenmagt op eene beleende plantaadje, hetzij door sterfte, desertie of andere omstandigheden, zoodanig mogt verminderen, dat dezelve, berekend tegen den maatstaf in art. 13 vastgesteld, minder mogt opleveren dan tien ten honderd (10 percent) boven het beleende kapitaal, zal de eigenaar verpligt zijn het ontbrekende aan te vullen, of daar voor ten genoegen der directie van de Bank borg te stellen. Bij gebreke van dien, zal de beleening worden opgezegd, en wanneer het beleende kapitaal als dan niet wordt teruggegeven, of aan de bij het contract bepaalde voorwaarden niet wordt voldaan, zal de Hoofd-Directie tot den verkoop van het beleende effect overgaan, op den voet en de wijze, als zulks volgens de dan bestaande inrigtingen in de kolonie behoort te geschieden.

ART 20.

Wanneer de verkochte goederen de som niet hebben opgebragt waarvoor zij bij de Bank zijn beleend, zal de Directie het te kort doen verhalen op de verdere bezittingen van den geldopnemer, voormaligen eigenaar der goederen. De Directie zal ook het regt hebben, om de verkooping uit te stellen tot eene gelegenheid welke zij in het belang der Bank gunstiger zal achten.

ART 21.

De akten van beleening zullen onderworpen zijn aan het regt van het zegel, hetwelk in Suriname bestaat, of in het vervolg mogt worden ingevoerd; van alle andere thans in de kolonie bestaande of nader in te voeren belastingen, geene uitgezonderd, worden dezelve vrijgesteld.

ART 22.

Alle actiën, tegen de Bank aante vangen, zullen voorloopig, en tot dat daaromtrent nadere bepalingen mogten worden gemaakt, geinstituëerd en gebragt moeten worden voor de gewone regtbanken in de Kolonie, overeenkomstig de bepalingen op de wijze van Regtspleging vastgesteld.

ART. 23.

Gelijk aan art. 19.
» In geval van nalatigheid" enz.
[De aanhaling van art. 13 wordt vervangen door die van art. 15.]

ART. 24.

Gelijk aan art. 20.
» Wanneer de verkochte" enz.

ART. 25.

Gelijk aan art. 21.
» De acten van" enz.

ART. 26.

Gelijk aan art. 22.
» Alle actiën tegen" enz.

Over het bestuur der Bank.

ART. 23.

Het Hoofdbestuur der Bank zal te Suriname zijn gevestigd en worden uitgeoefend door den Gouverneur-Generaal als President, benevens de Procureur-Generaal en de Contrôleur-Generaal, die gezamentlijk de Hoofd-Directie zullen uitmaken. Aan dezelve zullen worden toegevoegd twee bezoldigde Commissarissen en een vaste Secretaris, benevens het noodige getal Ambtenaren en klerken.

ART. 24.

Bijaldien het Hoofdbestuur zulks raadzaam en nuttig mogt oordeelen, zal hetzelve aan het Departement voor Marine en Koloniën kunnen voorstellen, om de Bank, te Curaçao gevestigd, aan te merken als een onderdeel, of bijbank der Bank te Suriname. In dat geval zullen de Bankbiljetten, door de eerste uitgegeven, worden ingewisseld tegen Bankbiljetten van de laatste, en de Directie te Curaçao door de Hoofd-Directie worden gemagtigd, om ook tot een bepaald, en door dezelve op te geven bedrag, wissels op de agenten in Nederland te kunnen afgeven, blijvende voor het overige alle bepalingen, bij het reglement door onzen Commissaris-Generaal bij deszelfs besluit van den 6den Februarij 1828, voor de Bank te Curaçao vastgesteld, voorloopig in werking en van kracht.

ART. 25.

Te St. Eustatius en te St. Martin zullen alsmede ter bevordering van handel en landbouw, op voordragt der Hoofd-Directie te Suriname, door het Departement van de Marine en Koloniën nader te bepalen sommen aan Bankbiljetten in circulatie kunnen worden gebragt, en de Besturen dier Eilanden, in dat geval, kunnen worden gemagtigd, om, voor de ter verwisseling aangebodene Bankbiljetten, een gelijk bedrag wissels af te geven op de Agenten in Nederland, op den voet en de wijze, als bij § *b* van art. 10 is bepaald.

ART. 26.

De Hoofd-Directie der Bank is met het oppertoezigt en de administratie voor alle zaken der Bank belast, op den voet en de wijze, bij dit reglement bepaald, met inachtneming der Koloniale wetten. De verpligtingen, welke op de Hoofd-Directie rusten, de orde en wijze, waarop zij hare werkzaamheden zal

ART. 27.

Gelijk aan art. 23.
» Het Hoofdbestuur" enz.

ART. 28.

Gelijk aan art. 26.
» De Hoofd-directie der" enz.

verrigten, worden bij afzonderlijke reglementaire voorschriften geregeld.

ART. 27.

De Leden der Hoofd-Directie van de Bank zijn niet aansprakelijk voor schaden, voortgesproten uit zoodanige daden, handelingen of bedrijven, door hen in hunne qualiteit verrigt of gedaan, welke niet strijdig bevonden worden met dit Reglement.

Zij zijn in persoon en goederen niet arrestabel voor civile actiën en vorderingen, ten laste der Bank.

ART. 28.

De commissarissen, de secretaris en mindere ambtenaren leggen, bij de aanvang hunner posten, den eed op dit Reglement, mitsgaders dien van zuivering en geheimhouding, af.

ART. 29.

Bij het einde van elk boekjaar worden de balancen aan het Departement voor de Marine en Koloniën ingezonden. Deze balancen accoord bevonden en goedgekeurd zijnde, wordt de Hoofd-Directie wegens hare gehoudene administratie gequiteerd en gedechargeerd en tevens de som bepaald, die in het volgende jaar wederom op Hijpotheek zal worden uitgezet; terwijl van het bedrag der zuivere baten in de Koniale kas zal gestort worden eene som, niet te bovengaande het gefourneerde aan het reserve fonds der Bank, en het overige in de reserve-kas der Kolonie.

ART. 30.

De stipste geheimhouding omtrent alle zaken, de Bank of Partikuliere Ingezetenen betreffende, en meer bijzonder omtrent de escomptes en beleeningen, wordt bij deze aan de Hoofd-Directie, den Secretaris, mitsgaders aan de verdere onderhorigen der Bank, op hunnen eed, aan den Lande gedaan, of te doen, ten sterkste opgelegd en aanbevolen, ieder voor zoo veel hem aangaat.

ART. 31.

Aan alle geconstitueerde Authoritheiten in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen wordt de bescherming en de beveiliging der Bank, gelijk mede hare handhaving bij de voorregten en voordeelen, bij dit reglement bepaald, ten duurste aanbevolen.

ART. 29.

Gelijk aan art 27.

„De leden der Hoofd-directie" enz.

ART. 30.

Gelijk aan art. 28.

„De Commissarissen" enz.

ART. 32.

Gewijzigd art. 29.

„Bij het einde" tot aan „gekwiteerd en gedechargeerd." Het overige van dit Artikel vervalt; in plaats daarvan: „De Agenten zullen daarentegen gehouden zijn jaarlijks eene balans over te zenden, om te doen blijken van de op het Grootboek geplaatste gelden, en het beloop der interessen van de aldaar geplaatste kapitalen.

ART. 31.

Gelijk aan art. 30.

„De stipste geheimhouding" enz.

[De bepalingen van art. 30 en 31 (art. 28 en 30 van het vorige reglement) behooren ook op de Agenten der Bank in Nederland en hunne onderhoorigen te worden toegepast.]

ART. 33.

Gelijk aan art. 31.
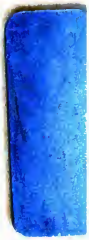
„Aan alle geconst." enz.